

Tema: Teater med
tumlinger, tweens og teens

Rampelyset

December 2014

teater
forener
kunstnerisk
aktivitet
med menneskelig
udvikling

landsforeningen for dramatisk virksomhed

Indhold

Velkommen - af Redaktionen	3
Teater for tumlinge - af Gitte Gry Bech Balleheim	4
Teater med dagleje- og vuggestuebørn - af Gunhild Brethvad	4
Det børnene elsker mest - af Peter Rafn Dahm	6
Et hul i himlen - af Marie Markvard Andersen	10
TEMA: Mødet med børn, kunst og teaterpædagogen - af Gitte Gry Bech Balleheim	12
Med børn som ligeværdige kunstnere - af Thomas Orthmann-Brask	13
Kan man virkelig få børn til at lave stand-up comedy? - af Gitte Gry Bech Balleheim	16
Kulturpiloterne i Urbanplanen - af Gitte Gry Bech Balleheim	18
DATS' børneteaterfestival - af Gitte Gry Bech Balleheim	20
Verdensbørneteaterfestival i Lingen - af Helle Hauger	22
EDERED	24
TEMA: Folkeskolereformen - af Gitte Gry Bech Balleheim	26
Teater og Drama er jo ikke bare et fag - af Henriette Bûk Nielsen og Tanja Frederiksen	32
Mellem scenekunst og pædagogik - af Eva Klinting	35
Acting Out - af Astrid Marie Lakjer	36
TEMA: Teaterpiloterne	
Historien om Teaterpiloterne - af Marie Markvard Andersen	38
4 Teaterpiloter fortæller - af Elias Munk, Amalie Pontoppidan Witt, Josefine Rahn og Nikolaj B. Simonsen	40
Vækstlagsteaterfestivaler i Danmark	42
Skank Zoo på Aprilfestivalen - af Caroline Bliddal	42
NEATA Youth i Finland - af Louise Hiltmar	44
DATS Teaterfestival i Ryslinge - af Tanja Hartvig Rathe Frederiksen	46
Drama og teater for børn og unge - bogomtale af Marie Markvard Andersen	48
Magiens Huse - bogomtale af Peter Rafn Dahm	49

Forsiden: NEATA Youth på NEATA Festival 2014 i Poorvo, Finland. Foto: Peter Rafn Dahm.

RAMPELYSET – december 2014

Udgivet af DATS – landsforeningen for dramatisk virksomhed. ISSN 0107 1882

Redaktion: Morten Hovman (red.), Peter Rafn Dahm, Astrid Lakjer, Marie Markvard Andersen, Christian Hersker, Anders Hind

Redaktionens adresse: Jernbanegade 5, 6230 Rødekro, mhovman@post.tele.dk

Design: Annie Hjort Hansen og Peter Rafn Dahm

Annoncer: DATS. annemarie@dats.dk, annie.hjort@mail.dk

Trykt hos: Hottryk, Rødekro.

Velkommen til Rampelyset

I dette nummer har vi valgt at sætte søgelyset på teater med børn og teater med unge.

Emnet er stort og mangfoldigt, og det afspejler sig også tydeligt i antallet af artikler og bredden af forskellige emner i dette nummer af Rampelyset.

Til lejligheden har vi – naturligt nok – inviteret DATS' nye børne- og ungekonsulent Gitte Bech Balleheim til at sidde med i redaktionen. Gitte står for en del af artiklerne i nummeret. Bl. a. artikler om amatørteatrene og den nye folkeskolereform, forskellige tilgange til teaterpædagogikken samt det nye spændende DATS-tiltag: Børnenes Teaterfestival.

Som nævnt ovenfor er dette et "vildtvoksende" nummer, hvad angår emner inden for temaet teater med børn og unge. For overskuelighedens skyld har vi opbygget nummeret i en slags alderskronologisk rækkefølge. Således starter nummeret med artikler om teater med de helt små, bl. a. med en artikel om "Ble-musicals" i Aarhus. Artiklerne bevæger sig herefter opad i "alder" og ender med artikler om vækstlagsteatret i Danmark samt en rapport om unge på internationalt teatertræf i Finland i forbindelse med den nordeuropæiske NEATA-teaterfestival 2014.

Der er også blevet plads til en beretning om årets Teaterfestival i Ryslinge samt omtaler af to fagbøger fra forlaget DRAMA. Ydermere bringer vi en omtale af bogen "Magiens Huse", et flot værk om smukke gamle teaterbygninger i de danske byer.

God læselyst.

MUSIK

DANS

TEATER

MUSICAL

TEKNIK

5 stærke
liniefag og en solid
boglig undervisning

hoptrup efterskole
MUSIK · DANS · TEATER

Efterskolen for
scenekunst i
Danmark

DATS arrangementer i foråret 2015

DATS årsmøde
på Askov Højskole d. 18.-19. april

DATS Teaterfestival
i Frederiksværk d. 8.-10. maj

TEATER FOR TUMLINGE

Af Gitte Gry Bech Balleheim

Kan småbørn spille teater, eller er de ikke bare bedst som publikum?

Det er der heldigvis nogen, som syntes at småbørn sagtens kan. Gunhild Brethvad har lavet og leget teater med småbørn igennem mange projekter. Og på Filuren i Århus kan man "gå til teater" fra man er 5 år.

"Det er sjovt at gå til teater, fordi du bruger din fantasi og din krop og finder på skøre, normale og uhyggelige historier, leger, laver øvelser og får nye venner." Siger Hannibal på 7 år fra Filuren.

På Filurens Teaterskole for børn kan man gå til teaterlegestue, hvis man er mellem 5 og 7 år. I teaterlegestuen laver de teaterlege, leger med roller, finder på historier og øver på at optræde. De ender med at lave en forestilling for børnenes familier. (kilde. fra Filurens hjemmeside)

TEATER MED DAGPLEJE- OG VUGGESTUEBØRN

Af Gunhild Brethvad

"Der er ikke nogen jeg beundrer så meget som dagplejere. Så er det sagt.

Jeg har arbejdet sammen med dagplejere mange gange nu i store projekter, og ingen anden er-

hvervsgruppe har så hårdt slid - så meget at lave, så stort ansvar som dagplejere.

Mange små børn at bære på, mange flyverdragter at knappe, tunge vogne at skubbe. Mange bleer at skifte, mange snotnæser at tørre.

Der er børn, der græder og børn, der er sultne. Der skal læses historier og leges - der skal laves mad, og maden skal være sund og god."

Første gang jeg arbejdede med dagplejere og teater, var på Gjellerupscenen i Århus. Man havde fået den ide i Brabrand dagpleje, at man ville lave teater, og de forskellige legestuer fik indbydelse til at være med. Det var selvfølgelig frivilligt, og nogle modige meldte sig. Der var i alt 150 børn, tror jeg.

Vi lavede en sød historie om en legetøjsbutik: **Tante Tuts Tingeltangelbutik**, og da jeg altid har det princip, at børnene skal være med på scenen hele tiden,

så de kan se, hvad der sker og lære af det, så fik vi den ide at sætte børnene ligesom på nogle hylder i butikken. Så kom der nogen ind og købte, og hver gruppe skulle så komme frem med et lille nummer og vise. Den enkelte gruppe havde derfor ikke så meget at forberede, men indgik i den store helhed. Det var et meget sjovt stykke, hvor Olsenbanden kom ind og røvede pengeskassen. Olsenbanden var nogle af pædagogerne.

Der var professionelt orkester til at spille til alle sangene, og lyd- og lysfolk på teatret - så indpakningen var rigtig flot.

To år efter ville dagplejerne gerne være med til at lave noget igen, og nu var der flere, der meldte sig - faktisk så mange, at vi måtte dele dem i to hold. Der var så mange fra de enkelte legestuer, at vi kunne dele legestuerne midt over.

Så var der f.eks. nogle, der var fra Grønland - det år handlede stykket nemlig om dukken Buller, der rejste rundt i hele verden. **Bullers fantastiske rejse**. Og dem fra Grønland havde så syet dragter til det halve hold - og når det så var det andet halve holds tur, fik de dragterne på. Hele legestuegruppen havde øvet de sange og det nummer, de skulle lave - men de optrådte ikke hver gang. Det var meget snildt fundet på.

Vi spillede i alt 10 forestillinger - men børnene var kun med til 5 hver.

2 år senere var der 450 børn. Rygtet var løbet, og der var rigtig mange, der ville være med, også selvom mange af børnene var ganske små.

Vi lavede forestillingen: **Livet i Eventyrskoven**, og det var meget, meget smukt. Vi gjorde det samme igen med at dele legestuerne i to, - men der var nogle, der insisterede på at være med til samtlige forestillinger. De ville ikke gå glip af noget. De flyttede simpelt hen ind på Gjellerupscenen i de uger, det varede, og havde dagpleje derinde. De sov der til middag og spiste og legede der.

Vi kaldte det hver gang for **ble-musical**, for vi havde en stor container til alle de bleer, der blev brugt.

Lederen af Gjellerupscenen på det tidspunkt kunne ikke lide børn, men han måtte overgive sig totalt. Han troede ikke, at små børn kunne være så dygtige og så rolige. Men for dem var der jo så meget at se på, og der skete så mange spændende ting.

Det var en smuk, smuk oplevelse, og dagplejerne var heller ikke så nervøse som første gang. De vidste, at det kunne lade sig gøre.

De første gange man laver sådan noget, er der mange, der er rigtig skeptiske og holder armene fast over brystet. De er bange for det, der skal ske, bange for at stå på en scene og bange for, om de nu kan styre børnene. De tror ikke børnene gider øve sig, men der tager de fejl. Børn elsker at øve sig. De gør det hele tiden. Op og sidde. Falde omkuld. Op igen. Falde. Op igen. Næ, det er de voksne, der ikke rigtig gider øve og ikke tror, det er så nødvendigt. Og det fandt de ud af, at det var.

Det var rygtedes i Frederikshavn, at vi lavede sådan noget i Århus, og da dagplejen i Frederikshavn havde 25 års jubilæum, lavede vi en stor forestilling der. **Hurberts havtur** hed den.

"Dagplejere er meget disciplinerede - og det er fordi, de styrer deres verden selv. De er direktører i deres egen virksomhed og den skal bare køre godt. Sådan opfatter jeg det.

Derfor er børnene også meget disciplinerede og kan sagtens være med i sådan en stor forestilling. Børn ved af gode grunde ikke, hvordan verden ser ud, før vi viser dem den, og når de er med i sådan et teaterprojekt, tænker de: Nå, det er nok også verden - jamen, så gør vi det. Derfor tager de det med stor ro og glæde".

Det børnene elsker mest

- er at de er med til at gøre scenen til et hjem

- i Teater Os' autobiografiske og interaktive forestilling "Hjemme hos os", der henvender sig til børn fra 5 år og deres voksne.

Teater Os spillede deres forestilling i København i forsommeren og igen i efterårsferien. Rampelyset satte gruppen stævne og bad Anne Nymark og Christine Juhl Sørensen fortælle om deres særlige tilgang til at lave teater for børn – og deres voksne.

Det gode børneteater

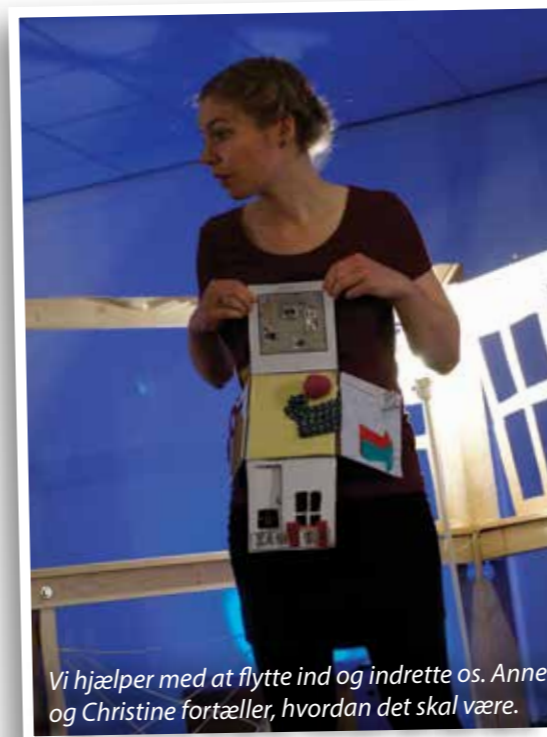
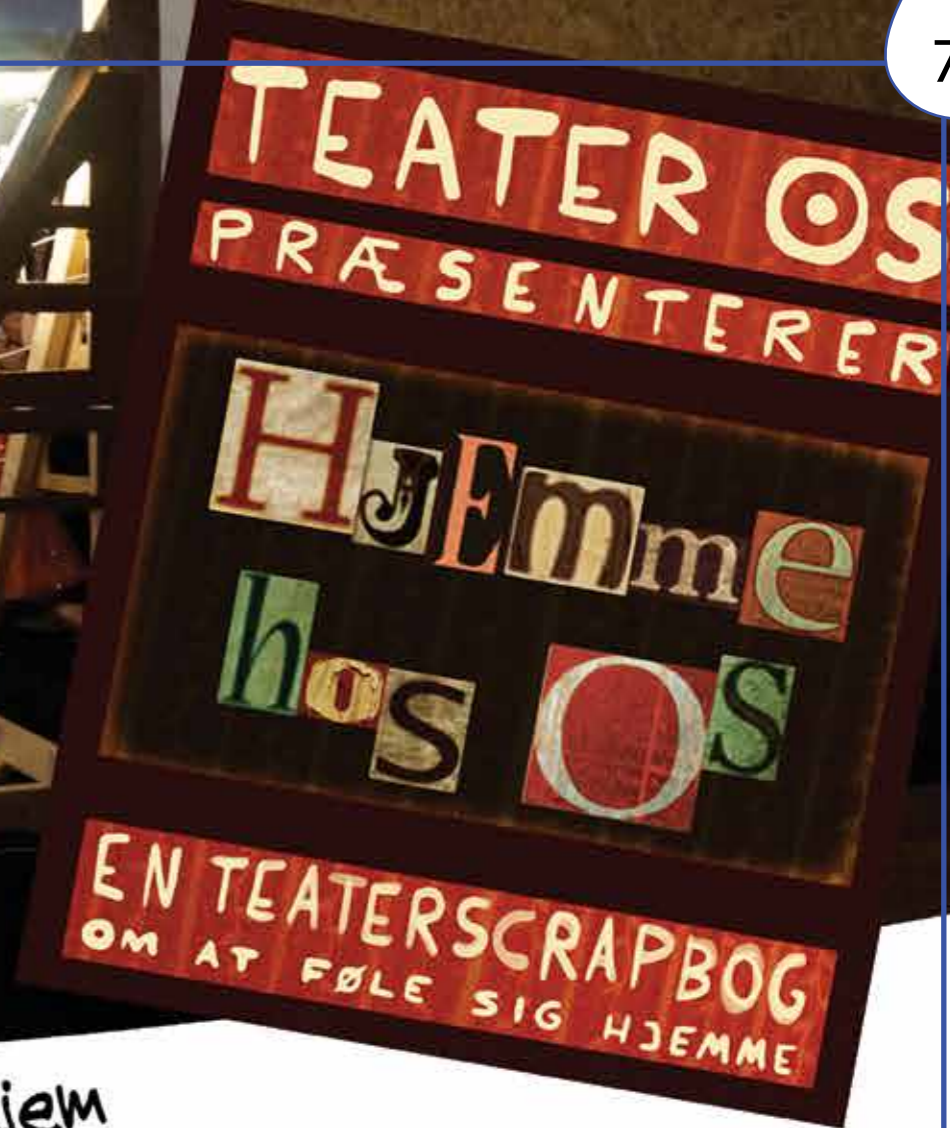
Vores første forestilling, "Hvor ville jeg bare ønske", fra 2011 var oprindeligt ikke tænkt som en børneforestilling. Men efter at have spillet den på Quongafest (vækstlagsteaterfestival i Århus), gjorde mange publikummer os opmærksomme på, at der var mange elementer, som pegede på, at det var en børneforestilling. Derfor synes vi, det kunne være spændende at gå meget målrettet mod skabelsen af en børneforestilling. Og det har vi så gjort med "Hjemme hos". Her var målet fra starten at lave en børneperformance. Vores interesse inden for teaterverdenen ligger også i børneteaterområdet, som vi i høj grad har gjort til profilen på vores kandidatstudie på Teatervidenskab og Performancestudier, Københavns Universitet. For os er det "gode" børneteater både for børn og voksne, og vi mener, at der ikke er noget, man ikke kan vise og behandle på scenen for børn – det handler om

måden, det bliver gjort på. Det spændende er derfor, hvordan man får formidlet elementære og komplekse tematikker og emner i børnehøjde.

Det autobiografiske og autenciteten

I Teater Os arbejder vi autobiografisk ud fra troen på, at den enkelte lille personlige fortælling har så stor en værdi i verden, så den via teatrets mangfoldige udtryksmuligheder kan transformeres til noget universelt, som publikum, barn såvel som voksen, kan nikke genkendende til. I Teater Os tror vi på, at min historie vedkommer din historie og dermed bliver til vores historie. For os giver det mening at behandle temaer, som vi kan relatere til, da vi mener, at det understøtter processen og produktets troværdighed og kunstneriske nødvendighed.

Udgangspunktet for udviklingen af vores koncepter til *Hvor ville jeg bare ønske...* og *Hjemme hos os* tager afsæt i autobiografiske forhold, fx en fortælling, en situation, et minde, en oplevelse osv. I *Hjemme hos os* ses det autobiografiske i høj grad i minder og anekdoter fra vores barndomshjem. Her har vi så taget os den frihed at tillægge disse autobiografiske oplevelser en vis grad af fiktion, da vores udgave af det autobiografiske teater sagtens kan være en blanding af fiktion og virkelighed, så længe udgangspunktet er autobiografisk.

Vi hjælper med at flytte ind og indrette os. Anne og Christine fortæller, hvordan det skal være.

Spørgsmålet om autenticitet opstår automatisk i arbejdet med autobiografisk teater. I *Hjemme hos os*

ligger autenticiteten på forskellige niveauer, bl.a. benytter vi os af personlige rekvisitter, der tilfører performancen en autenticitetsæstetik.

Performeren – en balanceakt mellem privatperson og skuespiller

I begge vores forestillinger hedder vi Anne og Christine. Vi har faktisk ikke engang overvejet at have andre navne, da det strider imod Teater Os' kunstneriske manifest, som bl.a. indeholder det autobiografiske udgangspunkt.

Hjemme hos os er en børneperformance, dvs. at vi ikke er skuespillere på en scene men performere i rummet – som en medieret udgave af os selv, der er så tæt på virkeligheden som muligt. Balancen mellem fiktion og virkelighed ift. vores "roller" er utrolig svær at definere og har også været det igennem arbejdsprocessen med *Hjemme hos os*. Det veksler meget igennem performancen, ift. hvornår vi føler, vi slet ikke spiller en rolle, fx i hele byggescenen i første halvdel af forløbet, og hvornår vi i en eller anden grad føler, vi er en karakter, fx i vores performative og indøvede dialoger. Selvom vi pynter på de autobiografiske fortællinger, er vi ærlige i vores måde at omgås det autobiografiske materiale på, så der i det færdige produkt er en meget stor del af os selv i spil, og det gør, at vi har en stor aktie i projektet og føler en stor forbundethed med materialet.

Interaktion – når performance kun eksisterer i kraft af sit publikum

Hvor ville jeg bare ønske... var en klassisk forestilling med den 4. væg. Så for at prøve noget nyt var det fra start vores ønske med *Hjemme hos os* at lave en teateroplevelse, hvor publikum blev inddraget fysisk. Vi er meget optaget af performancegenren med dens mulighed for brugen af et interaktivt greb og derved en nedbrydelse af den 4. væg, fordi performancegenren kan åbne op for anderledes måder at lave og opleve teater på.

Det interaktive greb aktiverer tilskueren til at blive en del af værket i og med, de selv er med til at skabe det i samspil med performerne. Vores grad af interaktion i *Hjemme hos os* er så høj og dermed en fuldstændig integreret del af dramaturgien, at performance ikke eksisterer uden publikums tilstedeværelse og bidrag. Dramaturgien og de interaktive greb er fuldstændig rammesat og styret undervejs, men i det interaktive greb ligger der en stor grad af uforudsigelighed. Derfor kan man sige, at performance aldrig rigtig kan kaldes et færdigt værk, da den ændrer sig fra gang til gang afhængig af hvilket publikum, der er tale om. Fordi vi i *Hjemme hos os* åbner op for et rum, hvor vi henvender os direkte til børnene, oplever vi, at børnene føler sig inviteret til at snakke og kommentere på

det, vi siger og gør. Deres spontane reaktion har været en stor udfordring for os, men samtidig et skønt bevis på, at missionen med det interaktive greb i *Hjemme hos os* er lykkedes, så publikum føler sig velkomne som deltagere i performance.

Efterhånden som vi har opført performance flere og flere gange, er vi blevet klar over, hvornår i dramaturgien, de improvisatoriske øjeblikke opstår. Det afhænger jo af, hvilket publikum, der kommer: Om det er en sæk lopper eller en flok stille mus – og vi skal kunne integrere begge typer og mærke efter, hvor åbent deres mulighedsrum skal være.

Udfordringer og gevinster i interaktivt børneteater

Det der med at få alles opmærksomhed og "tage ordet", hvilket jo egentlig er et grundlæggende træk i teatret, er svært i en interaktiv børneperformance, hvor publikum i en vis grad kan vandre frit omkring inden for rammen.

Det var egentlig vores ønske, at performance indeholdt mange flere personlige anekdoter om at føle eller ikke føle sig hjemme, som vi havde genereret frem i løbet af processen. Men fordi det interaktive greb fyldte så meget i konceptet, måtte mange af anekdo-

terne vige for interaktionens plads.

Vi skulle lige sluge, at mange af vores små guldklumpsanekdoter måtte dø, for at børnene kunne være med til at bygge den hjemlige hule – men vi er enormt glade for resultatet, især da mange af børnene giver udtryk for, at det, de elsker mest ved performance, er at de er med til at gøre scenen til et hjem. Gevinsten ved at lave en interaktiv børneperformance er, at *Hjemme hos os* får lov til at være en levende og unik teateroplevelse for alle parter. Interaktivt børneteater er stadig forholdsvis nyt i det danske børneteaterlandskab, det oplever vi også i forbindelse med *Hjemme hos os*, da flere børn til slut i performance spørger os: "hvornår skal vi se teater?". Vi synes, det er en gevinst, at Teater Os får lov til at bidrage til den udvikling indenfor dansk børneteater.

Hjemme hos – et aktuelt livsunivers der vækker genklang

Baggrunden for *Hjemme hos os* har biografiske rødder. Vi startede med at lede efter performative elementer i vores dagbøger, og det var her, konceptet til *Hjemme hos os* udspandt sig. At konceptet så spiller ind i en verden, hvor begrebet "hjem" er under konstant diskussion og forhandling, gjorde det blot endnu mere spændende at arbejde med. Temaet om at føle eller

ikke føle sig hjemme, var både interessant for os at arbejde med personligt, men også på et mere samfundsmæssigt plan, da alle på et eller andet plan vil kunne spejle sig i problematikken.

Vi har oplevet publikum, der har været meget åbne og fortalt om deres familieforhold derhjemme. Fx. kom en mor med sin datter til en af familieforestillingerne og fortalte at de var midt i en skilsmisse, hvor datteren fremover stod til at skulle have to hjem. En anden dag havde en dreng taget et billede med af sin afdøde mor, og en anden havde taget et billede med af sit kæledyr. Det viser, at temaet og titlen *Hjemme hos os* vækker genklang hos publikum, da dialogen om temaet allerede er startet hjemme hos dem. Det er også vores intention bag opfordringen til publikum om at medbringe en personlig ting hjemmefra. For os er børneteater en vigtig del af børns kulturelle opvækst, da det giver dem oplevelser, de kan bruge i nuet og huske i fremtiden. Teater Os vil bidrage med teateroplevelser, der åbner op for børnenes refleksionsrum og gennem det æstetiske udtryk giver dem mulighed for at se livet fra andre perspektiver, end de er vant til.

ET HUL I HIMLEN

- et sært manuskriptelesperiment

Artikel til Rampelyset af Marie Markvard Andersen

I 2012 fik jeg en ide. Og da den først var poppet op i min krøllede hjerne, ville den ikke ud igen. Ideen handlede om at skabe et anderledes type manuskript og brød med temmelig mange traditioner for, hvordan et manuskript plejer at se ud.

Ideen kom til live efter i mange år at have mødt frustrerede dramalærere, dramapædagoger og instruktører, der arbejdede med børn og unge på scenen. Mange af dem brugte tonsvis af tid på at finde et godt manuskript til børn, og derefter tid på at prøve at tilpasse det netop til deres hold. Ofte med en forbudt saks i baghånden, og lidt kreativ snilde. Nogen skriver manuskriptet selv, men ikke alle har kompetencerne eller tiden. Mange arbejder med at improvisere forestillinger frem sammen med børnene, men det kan være svært at holde fast i dramaturgien og skabe en sammenhængende historie, når en gruppe skal improvisere sammen. Min ide handlede om at skabe et manuskript med større fleksibilitet og bedre muligheder for, at de medvirkende kunne være kreativt medskabende.

Jeg delte min ide med Trine Kieseler Køhlert, den daværende leder af Bornholms dramaskole. Hun kendte alt til problematikken. Vi talte om muligheden for at skabe ny, eksperimenterende dramatik, der på en gang kunne skabe en medrivende dramaturgisk rammefortælling og samtidig kunne rumme en nyfortolkende, eksperimenterende og medskabende tilgang til iscenesættelsen med skolens 60 børn. Trine oplevede, at mange eksisterende manuskripter er så fastlåste i deres dramaturgiske form, at det er svært at ændre stykkerne, uden at ødelægge historien og strukturen. Derudover kan der være rettighedsmæssige grunde til, at man ikke kan ændre i et manuskript uden forfatterens tilladelse.

Jeg søgte og fik støtte fra Dramatikerforbundet til, i samarbejde med Bornholms Dramaskole at udvikle "Et hul i himlen". Målet var at udvikle et manuskript, der gav ideer, plads og kreativitet til at lade børnene tænke med i udarbejdelsen af forestillingen. Som ikke blot indeholdt historie og replikker, men også billeder, prosatekster, forslag til alternative roller, kreative

iscenesættelsesforslag, brevstumper og meget mere. Alt dette uden at manuskriptet mistede sit dramaturgiske fokus og den narrative linje.

Temaet jeg valgte at arbejde med, var angsten for det ukendte. Historien blev placeret i en symbolsk verden, hvor beboerne i en lille by pludselig opdager et hul i himlen. Hullet blev i historien et gennemgående symbol for de angstreaktioner, der kan opstå i forbindelse med terrorangreb, krig og naturkatastrofer, og åbner for eksistentielle spørgsmål om gud, verdensrummet og meningen med livet.

Efter første gennemskrivning, arbejdede Bornholms dramaskole med at iscenesætte de skøre manuskript-sider på deres egen fremragende facon, og jeg fulgte processen, blev klogere, tog noter og lærte en masse.

Det færdige resultat er nu udgivet på forlaget DRAMA. Jeg håber, at mange vil få glæde af manuskriptet og historien, og at begge dele vil skabe spændende teaterforløb og fine forestillinger. Derudover håber jeg også, at udgivelsen vil inspirere til flere manuskript-eksperimenter. Uanset om man mener eksperimentet fungerer eller ej, findes der ikke ret mange manuskripter som udfordrer den traditionelle manuskriptform. Og der findes heller ikke mange manuskripter, der forsøger at samtænke dramaturgi med samskabelse og for alvor leger med at inddrage børn og unges egne tanker og refleksioner i selve manuskriptet. I en verden hvor teaterskabere over hele landet eksperimenterer med form og udtryk på kryds og tværs, bør der også være plads til at eksperimenterer med fremtidens måder at skrive dramatik på.

SHOWTIME ON AFTERSCHOOL

QR code 1:

QR code 2:

Aalestrup Naturefterskole
Tlf. 9864 2525
www.naturefterskolen.dk
www.rmtlinien.dk

Din kommende efterskole med teater og musik...

TEMA: MØDET MED BØRN, KUNST OG TEATERPÆDAGOGEN

Forord af Gitte Gry Bech Balleheim, børne- og ungeteaterkonsulent i DATS

I de sidste snart 25 år, hvor jeg har været teaterunderviser for børn og unge og specielt som underviser og inspirator for voksne, der underviser børn og unge, har jeg mødt mange forskellige måder og tilgange til teaterundervisningen for børn og unge.

Da jeg selv startede med at undervise børn og unge som ung uddannet skuespiller, kom jeg ind i en helt anden verden, som jeg i virkeligheden slet ikke var rustet til. Jeg kendte slet ikke noget til gode dramalege og havde ikke nogen pædagogisk viden om dannelse og sociale evner. Jeg vidste en masse om skuespil og forestillingsarbejde, fra den professionelle tilgang som voksen skuespiller. Så det var "learning by doing" i samværet med børnene og de unge, og jeg er de første elever taknemmelig for, hvad de faktisk lærte mig uden at de viste det.

Jeg har siden været så heldig, at jeg stort set ikke har lavet andet end at beskæftige mig med teaterundervisning for børn og unge, siden mit første hold som jeg startede i en fritidsklub på Nørrebro i København. Jeg har haft mit eget lille teaterundervisningslaboratorium og udviklet min egen undervisningsstil. Men som teaterunderviser har jeg hele tiden vidst, at jeg ikke var fagligt klædt på til at undervise børn og unge. Men jeg havde en lyst, masser af ideer og gåpåmod og syntes simpelthen, at børnene gav mig så meget tilbage, og samtidig kunne jeg se, hvor meget teaterundervisningen udviklede børnene og de unge i en positiv retning.

Jeg ved, at der er mange, som er startet som jeg, og at det tit går rigtig godt. Men jeg ved også, hvor vigtigt det er både at være i besiddelse af de kreative og de professionelle evner. Men at undervise børn og unge kræver mere baggrundsviden i det pædagogiske og

didaktiske arbejde. Efter at jeg blev uddannet master i Teater- og dramapædagogik, har jeg fået et fundament, sprog og begreber, som betyder at det er muligt at beskrive min egen praksis og videregive min egen viden.

Men jeg ser ikke, at det nødvendigvis er en mastergrad, der skal til. Vores uddannelsessystem følger ikke i en retning, hvor det er muligt at tilegne sig uddannelse, hvis man har en kreativ uddannelsesbaggrund og skal tilegne sig pædagogisk viden. Selvom vi har teaterpædagogiske uddannelsesmuligheder, såtror jeg, at vi alligevel må finde en ny udvikling, som ikke er helt beskrevet endnu. For i mit daglige arbejde som ny børne- og ungeteaterkonsulent i DATS, møder jeg mange kompetente undervisere, så mange nye genrer og undervisningsmetoder for børn og unge, at der på sigt skal blive plads til uddannelse, der vil bevare og udvikle den forskellighed og diversitet hvert enkelt underviser har med i bagagen, og forene det med det pædagogiske arbejde. For uanset hvordan vi vender og drejer det, så har vi et kunstnerisk og pædagogisk ansvar, men også et udviklingslaboratoriums ansvar, når vi underviser børn og unge. I en tid hvor alle skal finde sine ben i den "Åbne skole", vil det tiltag som undervisningsministeriet og kulturministeriet har sat gang i, udvikle sig i en retning, som jeg ikke tror, vi helt har på plads endnu.

Artiklerne i dette nummer af Rampelyset, præsenterer bare et lille udpluk af de mange forskellige teaterundervisnings metoder og teaterundervisere, der er rundt omkring i Danmark. Jeg ville ønske, at jeg kunne bringe flere, men tak til alle jer, som giver vores børn og unge så unikke oplevelser.

MED BØRN SOM LIGEVÆRDIGE KUNSTNERE

På Fritidsklubben Dronens Teaterværksted vil man lave kunst med børn. Instruktør Pernille Nedergaard fortæller om sit arbejde med at skabe unikke forestillinger, som tager udgangspunkt i børnenes eget univers.

Af Thomas Orthmann-Brask

Kunstneriske ambitioner er vigtigere end pædagogik. Sådan er indstillingen på det selvkørende teaterværksted på Fritidsklubben Dronen, der i de sidste fire år har leveret teater af og med børn af en ganske særlig karakter, hvor børnene er medskabere i hele processen fra idé til forestilling.

- Børnenes rolle er, at jeg egentlig anser dem som ligeværdige kunstnere på linje med mig selv. Jeg betragter dem som skabende kunstnere hver og en, med det de nu kan komme med, siger Pernille Nedergaard, der grundlagde Dronens Teaterværksted i 2010, og siden har lavet mere end 20 forestillinger med børn på stedet.

Dronens Teaterværksted ligger i Indre København og fungerer som en lille teaterskole på Fritidsklubben Dronen, hvor ca. 50 børn i alderen 9-13 år ugentlig modtager undervisning i teatrets formsprog. Børnene er fordelt ud på forskellige hold, som hver sæson arbejder frem mod en forestilling med et udtryk og et indhold, som børnene selv skaber. Resultatet bliver et væld af forskellige forestillinger om alt fra Justin Bieber, superhelte, venskab og skilsmisse formidlet gennem performance, video, dans og musik.

- Jeg prøver at finde ud af, hvad der rører sig i deres gruppe lige nu og generelt i aldersgruppen, for på den måde at finde frem til deres brændpunkter, siger Pernille Nedergaard.

At stille krav til det kunstneriske produkt er et centralt redskab i arbejdet med børneteater på Dronen. Med børn som ligeværdige medskabere er det nødvendigt med faste rammer og forventninger, og det kræver nogle voksne, der tør flytte fokus fra et pædagogisk mål til en kunstnerisk ambition. En sådan tænkning bevirker overraskende nok, at børnene får et enormt socialt udbytte: De får ejerskab for et kvalitetsprodukt, som de med stolthed kan vise frem.

- Hvis man stiller sig op og fortæller sin egen historie, eller viser noget materiale, man selv har skabt, så er man jo altid den bedste til det. Det giver en anden form for selvværd, end hvis du står midt i en stor forestilling med nogle replikker, du har fået udleveret, mener Pernille Nedergaard.

Krav til teaterpædagoen "At åbne og lukke"

At lave teater med børn i en så åben proces som på Dronen fører naturligvis en række udfordringer med sig. Ikke mindst for teaterlæreren som har ansvaret for, at den kunstneriske proces også ender med et kunstnerisk produkt.

- Det kræver, at man er virkelig god til at rammesætte det for børnene. Man kan jo ikke bare komme ind i et rum med 20 nye børn og spørge "Hvad har I lyst til at lave?" - det kommer der ikke nogen kreativ proces ud af, siger Pernille Nedergaard.

Det er derfor en forudsætning, at teaterlæreren ikke

blot formår at navigere i kaos, men også er i stand til at byde det indenfor og acceptere det, som en del af processen. Men det kaotiske og uforudsigelige bliver kun til teater, der er værd at se på, hvis det ligger inden for nogle helt faste rammer. Her er det teaterlærerens opgave at skabe rammerne og vide præcis, hvornår processen skal åbnes, og hvornår den skal lukkes.

- Man skal kunne lukke op og virkelig få børnene på banen med alle deres ideer. Så skal man være lydhør over for, at der kommer en hel masse ideer fra dem, som man skal tage ind, også selvom de ting ikke er en del af min egen verden. Og så skal man også kunne lukke igen, fordi jeg som den voksne ved, hvad der virker på scenen og ikke gør, forklarer Pernille Nedergaard.

En typisk proces

Dronens Teaterværksted producerer årligt mellem fem og syv forestillinger, som hver er unik og forskellig fra hinanden. Men forud for en forestilling er der en proces, som ofte tager udgangspunkt i den samme metode. I første omgang skal det være sjovt for barnet at gå til teater, og derfor er der i starten mange lege og fællesøvelser især for nye elever. Herefter tages der langsomt hul på det skabende arbejde.

- Man skal lave småbitte opgaver til dem, som de kan løse, så de lynhurtigt kan mærke, at de selv skaber noget. Det skal ikke være for store opgaver, men meget håndgribelige, for at tage hul på at være i en skabende proces, siger Pernille Nedergaard.

Når børnene føler sig trygge ved at skabe og improvisere små scener og elementer, prøver børn og lærer i fællesskab at finde frem til et eller flere emner, som den endelige forestilling skal handle om. Her insisterer Pernille Nedergaard på, at indholdet skal komme fra børnene selv.

- Så spørger jeg: Hvad kunne være sjovt at arbejde med? Hvad bruger i jeres tid på? Hvad sker der i jeres gruppe? Hvad sker der inde i dem selv eller ude i verden, som er interessant? Herefter vælger vi nogle forskellige emner, som vi arbejder med i en tid, og senere vælger jeg sammen med børnene det emne, der kan komme de bedste scener ud af, fortæller Pernille Nedergaard.

Når emnet er fastlagt, bruges der lang tid på at skabe materiale gennem skriveøvelser, fysiske øvelser, indsamling af musik, video og objekter, som alt sammen er med til at afdække og gå på opdagelse i i det valgte felt. Det er i denne fase, at teaterlæreren skal kunne mestre kaos og have øje for alle de ting, som opstår.

- Der sker en masse tilfældige ting, og det er rigtig vigtigt, at man i en proces har øjnene åbne for tilfældigheder; tre piger der kommer ind af døren og synger en sang eller laver en klappeleg, og så tænker man "det der, det skal vi have med". Andre gange laver de noget, hvor 80 % er ubrugeligt, og så er der 20 % af det, der er fantastisk. Så man skal hele tiden have øjne og ører åbne over for de gode momenter og kunne udpege dem, forklarer Pernille Nedergaard.

Undervejs i processen optages alt på video til senere gennemsyn, ligesom alle tekster skrives ned og gemmes, så alt materialet ligger klart til udvælgelsesfasen. I fællesskab udvælges de bedste scener og monteres herefter i en rækkefølge, som tilsammen udgør forestillingen. Når udvælgelsesfasen er overstået, er idéfasen lukket, og fokus er flyttet til at gøre de bedste scener endnu bedre.

En tværmediel strategi

Musik spiller altid en stor rolle i Dronens Teaterværkstedets forestillinger og er med fra starten som en helt bevidst strategi.

- Vi prøver at finde en eller anden musikalsk kode til hver forestilling. Ligesom man har en visuel kode til en forestilling. 50'er musik og Nirvana for eksempel, eller hvad der nu spiller sammen med det univers, vi bevæger os i. Hvis det skal virke, skal børnene have fingrene i det lige fra starten, de skal prøve at lege med det, ellers bliver det sådan noget påklistret, som jeg siger, fortæller Pernille Nedergaard.

Det er ikke kun musik, som børnene får lov til at eksperimentere med. Video er et andet vigtigt element, der kan være med til at skabe interessante scener, og strategien er den samme: Det er børnene selv, der skal lege med mediet. På den måde bliver teaterrummet et laboratorium, hvor børnene kan gå på opdagelse i udtryk og stemninger.

- Vi har brugt video flere gange, og under alle prøverne lå der et videokamera og en projektor, og hver gang skulle børnene prøve at arbejde med det. Jeg synes, det er meget vigtigt, at de får lov til at lege med det, for det er jo dem der skal finde frem til de gode ting. De skal have fingrene i det, så de ved, hvordan mediet skal bruges, mener Pernille Nedergaard.

Kunstnerisk læring

Dronens Teaterværksted er en del af Fritidsklubben Dronen og må derfor forholde sig til den pædagogiske dagsorden, der findes på en kommunal institution. Men det betyder ikke, at der nødvendigvis skal skrues ned for de kunstneriske ambitioner til fordel for pædagogikken – tværtimod.

- I den kunstneriske proces er børnene tvunget til at finde nogle løsninger, hvor de lytter til hinanden og bruger hinandens ideer. Venskaber opstår på tværs af alle normer for, hvordan man ellers fordeler sig på sådan en klub. De kan snakke om det tredje fælles, hvor det ikke er en kritik af hinanden, men hvor det er et

fælles projekt, vi arbejder sammen om, siger Pernille Nedergaard.

Der finder altså for det første en vigtig læring sted på det personlige plan, som handler om at oparbejde samarbejdsevner og skabe relationer på tværs af alders- og skoleskel. Men også den kunstneriske læring bliver en del af teaterprocessen. Den læring er ifølge lederen af Dronens Teaterværksted mindst ligeså vigtig som den sociale.

- I en hverdag hvor børnene har dansk og matematik, der arbejder man tit med nogle ret konkrete ting, hvor der er facitter. Når du arbejder med kunst, arbejder du med en ret stor kompleksitet, og det som livet også handler om: følelser, stemninger og den slags. Det lærer du ikke i de andre fag, mener Pernille Nedergaard.

Ved at lægge et bevidst fokus på den kunstneriske proces og det kunstneriske produkt er det faktisk muligt at opnå nogle enestående pædagogiske resultater som et biprodukt, man kan kalde for social output. Her spiller det autobiografiske element en stor rolle.

- Det at turde stille sig frem med sin egen historie giver rigtig meget til børnene. Jeg er noget, som jeg er. Min historie er god nok til at blive fortalt foran en masse publikummer, fortæller Pernille Nedergaard.

Dronens Teaterværksted har fundet sin plads som nyskabende teaterskole i kommunale rammer, hvor børnene tages alvorligt og bliver mødt i øjenhøjde. Teaterværkstedet skal naturligvis ses som et personbåret projekt og ikke som en selvfølge i en fritidsklub, men ifølge Pernille Nedergaard kan konceptet inspirere andre til selv at lave små selvkørende teaterværksteder på landets fritidsklubber, hvor børn er ligeværdige medskabere.

KAN MAN VIRKELIG FÅ BØRN TIL AT LAVE STAND-UP COMEDY?

Af Gitte Gry Bech Balleheim

Jeg møder skuespilleren Dorte Rømer en hektisk eftermiddag i oktober. Hun kommer blæsende ind af døren med en taske fyldt med kostumer og øjne der siger; "KAFFE". Dorte Rømer er udover selv at være udøvende skuespiller, stand-up komiker og underviser også med sine egne ord; "fast, løst ansat" på flere arbejdspladser rundt om i landet. Efter en slurk kaffe kan vi gå i gang med interviewet...

- Kan du kort beskrive dit teater/dramahold?

"Ha! Hvilken et af dem"? Hun smiler bredt. "Jeg er superheldig at være tilknyttet Efterskolen Ved Nyborg som konsulent. Jeg fræser over broen og underviser i performance, i Shakespeare, i at spille foran kamera og i at lave teaterfægtning og stagefight. Det er en helt unik alder; så tæt på at være voksen – og alligevel have en sårbarhed, der giver stykkerne en enorm kant. På Vesterbro Ungdomsgård er det helt anderledes; her er det i klubregi. Ungerne vælter rundt, og der er tusinder af tilbud. Det skal fænge. Og det skal fænge NU". Hun knipser med fingrene. "Og her er stand-up comedy overdrevet cool. Hvis der er en del af undervisningstiden, hvor der er færre elever, kan man gå i dybden med en enkelt tekst eller idé. Deltagerantallet svinger fra 6-25 inden for samme time! Men det er klart, at vi arbejder med sceniske udtryk og mere traditionelt teaterarbejde, for at de kan gribe en joke og slynge den igennem rummet. Og det er skægt at se en 9-årig lave jokes om julegaver, fordi humor er så universelt. De ældre elever kan sagtens grine med, selvom deres verden handler mere om internettet, kærester og make-up".

- Hvornår begyndte du at inddrage stand-up i din undervisning?

"Jamen, det har jeg vel egentlig altid gjort. Timingen i stand-up virker jo med alle tekster – hvad enten du skal understrege noget vigtigt, sørgeligt eller sjovt.

Men Vesterbro Ungdomsgård har da helt klart været med til at opfinde et nyt koncept i mig. Jeg skal konkurrere med opmærksomheden med de evindelige iPhones, så jeg skal satme være på tæerne og levere undervisning, de gider! Hvis jeg går i gang med langsomme dramaøvelser eller improvisationer, der ikke kører i teatersportsgear, jamen, så går de. Ganske enkelt. Det er sgu' egentlig fedt for mig. Kontant afregning. Meget stand-up'sk. Og når først eleverne er med, så bliver der ro til at arbejde og virkelig komme i dybden. For ja, det skal være *freeesh*, men det skal altså også bruges til noget eleverne lærer af og er stolte af at vise frem".

- Hvilken baggrund har du?

"Jeg begyndte faktisk som cirkusartist, da jeg var barn, men det var teatret jeg vidste jeg skulle til. I 1989 faldt jeg over "Din's" i København, der var det første sted, der havde en stand-up comedy scene. Jeg fik min skuespilleruddannelse i Skotland, hvor jeg begyndte at lave stand-up på engelsk. Siden har jeg taget en kommunikationsuddannelse og lidt løse bifag; simpelthen fordi det er så spændende, hvordan det hele hænger sammen; tragik, komik og kinetik (kropsprog. red.). Jeg elsker at videreudvikle nye ting i fællesskab med mine skuespillere".

- Hvilke kunstneriske ambitioner har du med din undervisning?

"Altså. Kun én, velsagtens... det må ikke være kedeligt! Jaja... det lyder plat og nemt, men helt ærligt; hvis man ikke kan gøre sit fag sjovt, hvem gider så se det, eller være med i det? Selv de mest voldsomme og tragiske scener skal jo være underholdende, ikke? Ellers har jeg såmænd ingen ambitioner rent kunstnerisk. Men menneskeligt, Uha! Jeg håber jo at mine spillere lærer en masse om sig selv, deres grænser, hvad de kan og har lyst til.

Om ikke andet, så håber jeg de lærer at sige hvad de mener og kan bruge undervisningen i deres skole. Det er jo supersmart at kunne spille en elev, der kan sine ting til en eksamen. Jeg ser mig selv som en underviser, der bringer min version på bordet. Der er sikkert meget bedre instruktører og dramapædagoger, men jeg viser altså, det jeg underviser; man skal være sig selv, og stå ved sig selv."

Jeg spørger Dorte Rømer: - Hvad er børnenes rolle for dig i din undervisning?

For første gang i interviewet kommer svaret ikke prompte. Hun trommer lidt på kaffekoppen. Trækker vejret dybt og siger så:

"Jamen, de er jo alt! Som underviser har man jo et kæmpe ansvar. Hold kæft, hvor har jeg oplevet mange dramalærere, der har fået hugget elever ned. Det er så sårbart at stå der på scenen. Det handler for mig ikke en skid om det færdige produkt. Det handler om den enkelte elevs personlige læringsvej. Jeg er virkelig glad for, at vi på efterskolen har udviklet en teatereksamen, der har fokus på den enkelte elevs fremskridt. Vi taler om talent, flot spil og alt det dér i en professionel forestilling. Men jeg vil hellere have en flot helstøbt performance, der hænger sammen, når vi har med elever at gøre. Jeg bliver vildt ydmyg når de deler ud af deres tanker og drømme. Sikke store tanker om livet de har! Jeg står jo heller ikke og bare slår med en pegespind. De lærer også mig at kende som menneske, og der er da især én forestilling med børn, der har påvirket mig".

- Kan du fortælle mere om den?

"Ganske kort; vi skulle spille en forestilling i en af omegnskommunerne til København. Sammen med eleverne, der var mellem 12 og 16 år havde vi lavet forskellige improvisationer med en "lag-på-lag" teknik,

jeg har udarbejdet efter Mike Leighs arbejdsmetoder. Ungerne brugte deres egne fortællinger fra deres hverdag. Og, mand! Sikke et børneliv?! Jeg sad med åben mund og tænkte, det her er så absurd, er det sådan de opfatter deres hverdag? Det var fortællinger om skilsmissehjem med 3 forskellige familietraditioner. I det ene talte man overhovedet ikke sammen og sad i hvert sit rum med en computer, og så den anden uge skulle man æde vegansk og flette hår i en svedehytte. Og så var der lige en tredje forælder indover, der levede et jetset liv med smarte mennesker, fester, restaurantbesøg og opera. Man kan jo ikke skrive sådan noget? Hvem pokker tror på, at dét altså er virkeligheden for en 13-årig pige i Greve? Vi redigerede historierne og spillede en hel forestilling om elevernes opfattelse. Aldrig har der været så mange nervøse grin i salen. Jeg sad bagest, og forældrene gled længere og længere ned i stolene. Jeg håber godt nok at teater lige hér kan rykke noget. Jeg er stadig så stolt af de elever!".

- Stiller du specielle krav til dine elever?

"Ikke til at begynde med! Men jeg stiller det krav at man er *til stede*. Jeg har stor respekt for andre vigtige ting, men når man er i salen, så er man der! Jo. Jeg kommer lige i tanke om, at når jeg underviser i stagefight og teaterfægtning, så er der ingen dicke-dik og føle-føle. Så er det jernhård disciplin. Det er nødvendigt af hensyn til sikkerheden. Det sjove er, at når den næsten nordkoreanske atmosfære er introduceret, så har vi samme sprog. Vi arbejder uden beskyttelse, og det er altså rigtige våben jeg har – ikke skarpe, bevarer, men sådan en jernpind på halvanden meter der bliver viftet med, kan jo også gøre naller at få over fingrene".

- Hvilke udfordringer syntes du har med dit børnehold?

Fortsat...Kan man virkelig få børn til at lave stand-up comedy?

"Åhhh...bum bum. Det er nok igen det dér med skilsmisserne! Hver anden uge skal børnene i København hjem til den anden forælder, og de er skrupforvirrede. Ellers består min udfordring mest i at lære børnene, eller eleverne, at jeg helst vil se et ungt hold uden kostumer, rekvisitter og staffage. Det forstyrrer dem, og spillet kommer til at handle om pille ved en paryk, tabe en kop eller have en håbløs scenografi. Først når jeg har haft det samme hold en sæson, kan vi bringe den slags med i en forestilling. Der adskiller jeg mig nok voldsomt fra andre undervisere. Men som jeg siger til mine elever: Stol på at jeg aldrig sætter noget på scenen, der ikke er godt nok. Stol på at jeg har styr på det. Jeg er den voksne med overblikket".

- Hvordan er en typisk proces for dit hold?

"Det er de forskellige øvelser, jeg introducerer, før vi beslutter os for et tema eller en stil. Når vi så har den retning, leger vi med ord, versioner og scenerne. Så tager jeg en stak noter hjem og skriver et manuskript, så vi kan rette os efter det. Det udvikler vi så løbende indtil den deadline, vi sammen sætter. Typisk et par uger før forestillingen. Med stand-up comedy er det lidt det samme. Børn kan ikke i samme grad som voksne nyde at, jeg var lige ved at sige fluekneppe, men det må man vel ikke skrive, vel? Ikke.. Hmm.. du ved, bore og bore i ord og kunstpauser, som voksne magter. Der skal det være mere sjov, ballade og i nuet. Børnene skriver selv deres materiale ned, og så retter vi det sammen til, så vi får en klassisk opbygning: tema, indledning, joke og punchline. I øvrigt falder det dem supernaturligt. De har bare "funny bones", som teenageårenes indre diktator, om at man skal være dit og dat får saboteret. Så kommer de ud på den anden side af det, og SÅ er de med igen."

- Er dine elever medskabere?

Jeg har faktisk aldrig brugt et færdigt manuskript til mine børnehold. Jeg synes det er uinteressant, helt ærligt. For som jeg startede med at sige; det skal være sjovt! Og hvis jeg allerede keder mig ved at holde et rollehæfte med "Rødhætte" i hånden, så bliver det helt sikkert ikke rart at gå til teater. Børnene er ikke medskabere på mit hold. De er skaberne. Fuldt og helt. Jeg er bare sprechtallmeisteren i manegen. De er artisterne.

Du kan læse mere om Dorte Rømer på www.soul-o.com

KULTURPILOTERNE I URBANPLANEN

Af Gitte Gry Bech Balleheim

Projekt Børnekulturpilot hedder et projekt, der skal fremme adgangen til kunst og kultur for børn i Urbanplanen på Amager – et boligområde med almene boliger, der huser cirka 2.400 børn og unge fordelt på 60 forskellige nationaliteter. Projektet består af en række kulturarrangementer for børn, og samtidig har en gruppe børn mulighed for en gang om ugen at gå til kultur, ligesom man kan gå til fodbold, forklarer projektleder Ruth Lerche.

Hvert år laver Kulturpiloterne en teaterlabyrinth, med et overordnet emne, som skal danne ramme om labyrintens fortælling.

De starter hvert år i august, hvor det er muligt for børnene i Urbanplanens område, at tilmelde sig labyrintens procesarbejde.

Vi starter mandag den 18 august, og derefter arbejder vi på Titanic-labyrinten hver mandag og tirsdag, helt indtil efterårsferien, hvor labyrinten skal vises frem. Hvis du skal have en rolle i Titanic-labyrinten, altså have kostume på og spille teater, når vi åbner for publikum i efterårsferien, så skal vi have dine forældres tilladelse, så vi er sikre på, at du kan være med hele vejen, så vi ikke pludselig mangler en rolle.

Dette er annoncen på Kulturpiloternes hjemmeside. Det fortæller en smule om, at det er et projekt, der ikke som udgangspunkt er et bindende projekt, men i forbindelse med et forestillingsprojekt, som labyrinten ender op med, så er det vigtigt med en aftalt binding.

Ruth Lerche er uddannet skuespiller fra "Ecole Jacques Lecoq" i Paris og har i samarbejde med sine kolleger været med til at starte Børnekultur pilotprojektet i Urbanplanen i 2008. Ud over at undervise og være inspirator for børnene i Urbanplanen, underviser Ruth også på "The Commedia School", en international teaterskole for unge.

Ruth inviterede mig til dette års Gyserlabyrinth, som handler om "Titanic". Hun fortæller mig, at når de går i gang med en labyrintproces, så går de i dybden med at finde viden om emnet i samarbejde med de medvirkende børn. Så børnene har badet i meget koldt vand, læst en masse om skibskonstruktionen, set film om Titanic og sat sig ind i bygningen af Titanic og om den tids kultur. F.eks. det, at man havde tredje klasse, og hvorfor Titanic var så vigtigt et skib i en tid, hvor der var mange Emmigranter. Ja, måske noget nogle af de medvirkende børn selv kender til. På baggrund af

BØRNEKULTURPILOT

Start: 2008

Hvad: Børn og unge lærer om kunst og kultur og laver kultur til andre børn og unge i deres lokal område

Hvem: Børn mellem 10 og 18 år

Hvornår: Hver tirsdag og ofte torsdage og weekender

Hvor: Solvang og Ørestad Biblioteker

Organisering: To deltids ansatte, flere frivillige og en styregruppe.

Styregruppen:

Liv i Sundby, Solvang og Ørestad Biblioteker, Børnekulturhus Ama'r, Partnerskabet i Urbanplanen, Pluss Leadership

al den viden de får, konstruerer børnene i samarbejde med Ruth en dramaturgisk fortælling, som scenografisk skal finde sted i 9 forskellige rum i en nedlagt bygning i Urbanplanen.

Under overskriften, **Verdens største skib synker på Amager**, inviterer Børne Kulturpiloterne i efterårsferien til, at man kan opleve Titanic synke igen. Dette sker på Amager i nogle forladte kontorlokaler, hvor en gruppe børn har bygget scener fra Titanics storhed og fald, fortalt i en teater-labyrint.

Det er de hemmelige og glemte bygninger i Urbanplanens gamle Solvang Center, som danner rammen om teater-labyrinten Titanic. Børnene har i en tværkunstnerisk proces opbygget et univers med forskellige rum/scener fra skibet Titanics tilblivelse og forlis. Man kan opleve alt fra overdådige kahytter, hvor de rige boede, kedelrum hvor fyrbøderne arbejdede hårdt, lastrum fyldt med drømme - til scener fra forliset, hvor passagerer sank ned i det kolde vand. Alle kulisser udvalgt og kreeret af børnene selv. Børnegruppen, som er sammensat af børn fra syv forskellige skoler, har gennem tre måneder arbejde med en skuespiller, en billedkunstner, en lysdesigner samt en studerende fra Statens scenekunstscoles lydlinje.

Jeg bestiller billet, og får en tid til kl.12.15 søndag d.12. oktober. Forestillingen kan kun vises for højst 12 publikummer ad gangen, så forestillingen spilles løbende. Hvert kvarter lukkes der et nyt hold publikum ind, så de medvirkende spillere kommer til at spille deres scene fire gange på hvert time. Det må give en god træning i deres spil. De spiller forestillingen i fire dage og i tre timer. Så hvis mine matematiske evner virker, vil det sige, at hver scene spilles 48 gange. Wauw, det må give nogle udfordringer og en fantastisk træning for den enkelte spiller.

Jeg kører ud til Urbanplanen og leder efter adressen, Remisevej 14, København S. Det ser meget dødt ud, nærmest lidt filmisk. Nedlagte butikker og tilgroede

rækværk. Men jo det er rigtig nok, det er her. På pladsen, der engang var indkøbscenterets plads, møder jeg Titanic's kaptajn (alias Ruth Lerche), som byder os publikum velkommen ombord på det fantastiske skib, som ikke kan synke. Hun spørger os ud om vi har smitsomme sygdomme eller lus, det er nemlig ikke muligt at komme med Titanic, med smitsomme sygdomme. Os 12 der har fået billet til kl. 12.15 bliver nu sendt afsted som passagerer på Titanic og guides rundt i det nedlagte hus, der er ombygget til skibet Titanic af en guide, der er klædt ud som skibsrøtte. Vi kommer igennem det ene fantastiske rum efter det andet, hvor børnene fordybet spiller og fortæller deres udgave af Titanic-historien. Det er meget tydeligt, at de alle ved, hvad de taler om og spiller deres karakterer meget oprigtigt og troværdigt. Både kulisser, lys, lyd og stemning er meget stemningsfyldt, og man glemmer helt, at det er børn, der spiller. De spiller utroligt godt og selvsikkert, og jeg tænker, at det er meget modigt, at de tør spille så tæt på publikum.

Jeg spørger en af de medrejsende publikummer om hans oplevelse
*"Mit indtryk er en gennemarbejdet forestilling ned til mindste detalje. Hvert rum er en oplevelse i sig selv, og jeg føler, at jeg rent fysisk har været på en rejse over Atlanten. Forestillingen er meget båret af stemninger og følelser og et utroligt nærvær hos de medvirkende. Vi bevæger os sammen dybere og dybere ind i Titanics indre, og som nogle af de få heldige, overlever vi turen. Scenografien er gennemført og udnyttelsen af den nedlagte bygnings labyrintiske gange er simpelthen så imponerende. Jeg blev i det hele taget meget følelsesmæssigt påvirket af oplevelsen, og de skæbner jeg mødte undervejs. Børnene arbejder med stor seriøsitet og alvor, og det tror jeg bestemt skyldes, at forestillingen bygger på virkelige hændelser og virkelige mennesker. Samtidig fornemmes en underliggende strøm af humor ... og ikke mindst et fællesskab og en stolthed hos børnene over deres værk.
 Denne forestilling vil sidde længe i mig, og jeg kender ikke en gang nogle af de medvirkende"*

Børnenes Teaterfestival

Den første Børnenes Teaterfestival i København afholdes d. 21. og 22. marts 2015 på "Teaterøen".

Af Gitte Gry Bech Balleheim

Det har længe været et ønske fra DATS at få gang i teaterfestivaler for børn med børn som spillere.

DATS har derfor sat gang i et pilotprojekt i forbindelse med opstart af Børnenes Teaterfestival, som i 2015 skal være i København. Det er meningen, at DATS' børne- og ungekonsulent er koordinator og initiativtager i forbindelse med at få fire landsdækkende "Børnenes Teaterfestivaler" sat i gang inden 2016.

Teaterfestivalen er for børn fra 10 til 18 år, der optræder for de andre deltagende børn og deres instruktører. Publikum skal være børnene selv samt inviterede fra f.eks. Teatervidenskab, der kan deltage i en aftertalk med instruktørerne.

Det er et ønske, at DATS' Børnenes Teaterfestival hvert andet år skal være lokalt, og hvert andet år på landsplan. Men i opstartsperioden der vil være på 3 år, vil der først skulle forankres lokale festivaler i København, Odense, Ålborg og evt. Esbjerg. Dette samarbejde er endnu ikke i gang, men der vil blive taget kontakt til de lokale stærke foreninger i løbet af efteråret 2014/foråret 2015.

I september i år, blev første møde afholdt med de in-

teresserede børneteaterundervisere/instruktører, der kunne tænke sig at være med til at deltage og udvikle DATS' første Teaterfestival for børn i København. Der blev inviteret ca. 11 børneteaterhold i København. De interesserede teaterundervisere/instruktører som nu har meldt tilbage og som har lyst til at deltage i den første Børnenes Teaterfestival kommer fra Dronen, Badius (Rytmask center), Børnekulturpiloterne, "Det lille kompagni" Dronen, Vesterbro Ungdomsgård og No Can Do.

For at alle skal have en form for medejerskab af festivalen, har jeg valgt at nedsætte en arbejdsgruppe, hvor de medvirkende kan byde ind med de behov og muligheder, der passer ind for dem. Vi har lige afholdt det andet møde i oktober og er nået frem til mange gode tiltag.

Min erfaring er, at de fleste børneteaterhold både undervises og har forestillinger på forskellige tidspunkter på året. Når man underviser børn og skal lave fælles arrangementer, er der andre præmisser man skal forholde sig til, end når det er voksne, der arbejdes med. For eksempel har børnene forskellige undervisningstider i skolen, obligatoriske skoleture, konfirmationer, fridage og familierelaterede arrangementer, som der skal tages højde for.

Med de præmisser som udgangspunkt, handler det om at finde de gode kompromisser, som vil give os en god mulighed for at udvikle og skabe en måde at mødes med børnene på. Alle de medvirkende i ar-

bejdsgruppen har utrolig meget at byde ind med og har indtil nu leveret ny inspiration til at iværksætte en form, der passer til alles behov. Vi er stadig i gang med at udvikle på indholdet, men har allerede fået aftalt nogle gode rammer og inspiration til både børn og de deltagende undervisere.

Vi har besluttet, at festivalen i det første år kommer til at bestå af en dag med visninger for og med børnene, og en dag hvor der er fokus på teaterunderviseren uden børnenes deltagelse. Efter afholdelsen af den første festival, vil vi evaluere på varigheden og evt. udvide både antal grupper og dage. Men det må erfaringen vise.

Den første dag, som sagt, med visninger fra de fem forskellige grupper, hvor hver visning må have en varighed på max 30 minutter. Der skal være fire workshops, hvor børnene undervises i blandede grupper og undervises af de andres teaterundervisere. Der skal udpeges fem børn fra hver gruppe, der skal give feedback til hver af de andre gruppers visninger. Til det vil der blive udarbejdet et dogme for, hvordan de skal forholde sig, når de skal både se og give feedback. Festivaldagen for børnene afsluttes med en fælles fest med evt. underholdning.

Den anden dag på festivalen vil være uden børn men med teaterunderviserne/instruktørerne. Der bliver sjældent sat fokus på den drivkraft, der får undervisningen og børnene i gang på en professionel og sikker måde. Derfor er det, for mig, et stort ønske at give

I et tæt samarbejde med "Teaterøen" har DATS fået muligheden for at afholde den første "Børnenes Teaterfestival" i deres lokaler. Teaterøen er et fantastisk sted, som ligger på den yderste spids af Refshaleøen i København. I en tidligere marinekaserne med fredede militæranlæg, bunkers og vild natur, ligger den mystiske halvø, Teaterøen, hvor scenekunsten er i fokus. Der er et skønt udeareal med græs og vand, samt en "bunker" hvor der skal spilles en labyrintisk forestilling.

Der bliver ca. 100 deltagende børn fra 10 til 18 år fra fem forskellige grupper.

Følg med i DATS' nyhedsmail om, hvordan det går med festivalen.

Kunne du og dit teaterhold tænke jer at være med på en lignende festival, så tage endelig kontakt til DATS' børne- og ungeteaterkonsulent Gitte Gry Bech Balleheim.

DATS dækker udgifter til leje af lokale, konsulent, teknik, forfriskning og festmåltid med drikkevarer.

Festival-kalenderen

2015 København - d. 21. og 22. marts

2016 København, Odense, Ålborg og Esbjerg

2017 København, Odense, Ålborg og Esbjerg

2018 Landsfestival

2019 København, Odense, Ålborg og Esbjerg

teaterunderviserne mulighed for at mødes i et inspirationsrum. Dagen skal byde på undervisning i genrer valgt af de medvirkende teaterundervisere/instruktører og mulighed for at erfaringsudveksle og netværke. Teaterundervisere underkendes mange gange for deres ekspertise men er jo i sagens natur rigtig dygtige undervisere, og derfor ønsker jeg - i værdige rammer - at lade dem vise deres ekspertise overfor hinanden. Vi har talt om, at det kunne være interessant at dele dette forum med studerende fra f.eks. teatervidenskab, masterstuderende fra Teater- og dramapædagogik samt øvrige performancestuderende. Dette er endnu ikke færdigdiskuteret, men kan helt klart være en god idé for alle parter.

Børneteaterholdene er meget forskellige både i konstruktion, baggrund, og i forhold til hvad de vil præsentere på festivalen. Der bliver visninger med f.eks. en gruppe børn, som arbejder selvstændigt. Der vil være en "work-in-progress", der vil være "standup" og en "labyrintisk" forestilling.

Verdens-børneteaterfestival i Lingen

World Festival of Childrens Theatre

Verdensbørneteaterfestivalen arrangeres af Amatørteatrets Verdensorganisation: AITA/IATA samt Lingen by. Danmark sender ofte børneteatergrupper af sted på festivaler rundt om i verden, og det skete også i år, hvor børn fra teaterklubben Dronen var danske deltagere.

Verdensbørneteaterfestivalen arrangeres hvert andet år i teaterbyen Lingen, i Tyskland og hvert andet år i et andet land. Næste år bliver det Canada, der bliver vært for festivalen.

Helle Hauger deltog Verdensbørneteaterfestivalen i Lingen i Tyskland 25. juli-1. august 2014. Denne gang som "almindelig" festivaldeltager efter selv at have arbejdet i det internationale gennem 21 år – heraf de 8 som formand for AITA/IATA's børne- og ungekomité.

Helle rapporterer fra Lingen:

Helle Hauger taler til deltagere i Directors Forum.

Af Helle Hauger

Det var igen en fantastisk festival. 21 grupper fra hele verden deltog med ca. 350 børn. Parken og teateret Wilhelmshöhe er det ideelle sted for festivalen. Alt foregår indenfor et parkområde med 2 spillesteder, et stort teater og et OK cirkustelt til mindre forestillinger, en stor udendørscene, telte med udstillinger fra hver land/teatergruppe, masser af små telte med legeaktiviteter, hvilerum, gratis vandboder, is, øl/vinbød og den store spisesal, hvor alle blev bespist med 2 måltider om dagen - lange køer, men med kort ventetid og supergod mad med masser af frugt og grønt, dertil vand og the.

På Verdensbørneteaterfestivalen er der, ud over forestillinger, workshops for børnene, som blev ledet af drama/teaterstuderende fra Osnabrück universitet. Der var også inviteret teaterstuderende fra universiteter fra Vasa i Finland og Bethlehem i Holland. Ideen med at samle teaterstuderende fra forskellige lande er bl.a., at de unge studerende har en anderledes kontakt til børnene, fordi det ikke er så længe siden, de selv var børn. De får erfaringer, som ellers tidligere var forbeholdt ældre drama- og teaterlærere, og de arbejder i trygge rammer, fordi de ankommer før festivalen og forbereder arbejdet sammen med kompetente undervisere fra universitetet.

Kvaliteten af forestillingerne var generelt høj - med mange flotte og utroligt spændende forestillinger, hvor jeg specielt vil fremhæve tre:

Forestillingen fra Zimbabwe, med en karakteristisk historie – et lærestykke – suppleret med sang, tromme og dans, hvor hver dans havde sin specielle betydning og budskab som supplement til fortællingen.

Forestillingen fra Rusland havde fået en anden instruktør end en kendt genganger, og det blev til en forestilling, hvor ingen var i tvivl om, at børnene vidste præcist, hvad de gjorde. De spillede ægte teater - var i rolle både i og uden for historien. Det bedste russiske teater jeg har set – og jeg har set meget supergodt børneteater.

Og forestillingen fra Palæstina: En voldsom historie – nemlig historien lige nu. Sat i en ramme af 4 drenge, som har konflikter og som bare gerne vil lege på en plads, som bliver mindre og mindre – men hvor de bliver ved med at lege på trods. Det kunne være blevet en forestilling, som med det brændende aktuelle tema kunne have "glemt" teatret i bestræbelsen for at forklare og belære. Men instruktøren formåede med sit valg af legen som omdrejningspunkt også at vise humor, glæde, kammeratskab og sorg – og de 4 drenge var talentfulde og dygtige.

Der var 3 forestillinger, som havde valgt, at en stor del af deres forestilling var dramaøvelser på scenen - det har jeg det ikke specielt godt med. Det virkede, som om det var workshops, som ikke helt havde fundet ud af, hvad nødvendigheden var/hvad er det vi vil med vores forestilling/hvad er det for en historie, vi

vil fortælle.

Det var dog spændende at se den iranske forestilling, som var tumultariske og til tider kaotiske improvisationer og øvelser. Klart, at den måtte være sådan, da instruktøren lige havde mødt drama, i og med at hun havde deltaget i et projekt, hvor teaterstuderende fra Tyskland var i praktik i hendes iranske hjemby, hvor de havde lavet drama/ teaterkurser for de iranske lærere - utrolig spændende at høre om i Directors Forum.

Igen en helt unik og dejlig stemning, som Lingen formår at skabe – helt utroligt med de engagerede værtsfamilier, et særkende for Lingen.

En flot professionelt arrangeret festival, hvor alle føler, de er velkomne og noget helt specielt.

Øverst: Deltagere på 13. Verdensbørneteaterfestival. Nederst: Forygende afslutning på 13. Verdensbørneteaterfestival.

Fotos: Helle Hauger.

EDERED (European Drama Encounters – *Rencontres Européennes de Drama*) er et europæisk samarbejde til fordel for børn og unge, der mødes i et teaterfællesskab i ca. to uger i sommerferien. Hvert år er det et nyt europæisk land, der er værter for EDERED-mødet, hvor hvert deltagende land medvirker med to til fire børn eller unge, der har meldt sig til at være med og har lyst til at møde andre nye børn og unge i et sommer teaterfællesskab. Hvert år er der valgt et tema, som er det gennemgående i både workshops og forestilling.

Deltagerne bliver undervist af forskellige teaterundervisere fra de medvirkende landes instruktører i forskellige teaterteknikker. Det hele afsluttes med en fælles teaterforestilling som opføres for publikum. Mødet består af et intensivt interkulturelt workshop-program og sociale aktiviteter.

Deltagerne og alle aktiviteter i forbindelse med tilrettelæggelsen har fokus på følgende seks principper. De er udviklet af EDERED og udgør det filosofiske grundlag for alle EDERED-møder.

- Møderne er fordomsfri, hilser forskellige måder at arbejde med drama/teater på velkommen og baner vejen for forskellige tilgange i metode.
- Møderne skaber muligheder for at dele disse forskellige tilgange.
- Møderne foregår i en ikke-konkurrerende atmosfære.
- Møderne er en lyttende, tværkulturel samarbejdsproces, og for børn/unge mennesker/ledere skaber de muligheder for at dele ideer og erfaringer i en tryk atmosfære.
- Hver møde vedkender sig, at det repræsenterer en enestående mulighed for social interaktion mellem børn/unge mennesker fra forskellige kulturer.
- Det skal være sjovt!

De kommende EDERED-møder bliver afholdt i:

- 2015 i Schweiz fra d. 6.juli til d. 19.juli. (unge fra 16 til 19 år)
- 2016 i Polen/Tyskland. (ingen dato endnu) (unge fra 16 til 19 år)
- 2017 i Danmark fra d. 31.juli til 9. august (unge fra 15 til 18 år) Tema: "Tivoli".
- 2018 i Finland
- 2019 i Frankrig (12 til 14 årige)
- 2020 i Kroatien.

De deltagende børn og unge får, via deres teaterforeninger, tilbuddet om at deltage. Det er instruktøren fra teaterforeningen, som tager kontakt til DATS via gitte@dats.dk og anbefaler de enkelte elever. De deltagende elever må ikke komme fra samme forening. Det kræver altså, at man skal have lyst og vilje til at være i et internationalt samvær i et andet land med mange, som ikke kender hinanden. Det bliver ofte et møde for livet.

Danmark har sidst været vært for EDERED i 1986, som blev afholdt i Vordingborg. På et møde i august 2014 bød DATS endnu engang ind på at afholde EDERED i 2017. Dette skal afholdes i Ålborg, og er et samarbejde mellem DATS og "Det Hem'lige Teater".

Du kan læse mere om EDERED på www.edered.org

KIG FORBI!
- vi skal opleves
tjek også
www.vostrupefterskole.dk
og facebook

TEATER?

9. KLASSE OG 10. ÅRGANG – 2 LINJEFAG – 1 ÅR MED FORDYBELSE

MUSIK?

berghof.dk

VOSTRUP EFTERSKOLE ER SKOLEN FOR MUSIK OG TEATER.
HER VIL DU OPLEVE STORE AMBITIONER PÅ DINE VEGNE,
NYSKABENDE UNDERVISNING, OPTIMALE FORHOLD I MUSIKLOKALERNE
OG PÅ VORES STORE SCENE – ET STED, HVOR DU FÅR MENNESKELIGE
OG FAGLIGE KOMPETENCER FOR RESTEN AF LIVET.

VOSTRUP EFTERSKOLE

WWW.VOSTRUEFTERSKOLE.DK

Ved børne- og unge teaterkonsulent Gitte Gry Bech Balleheim

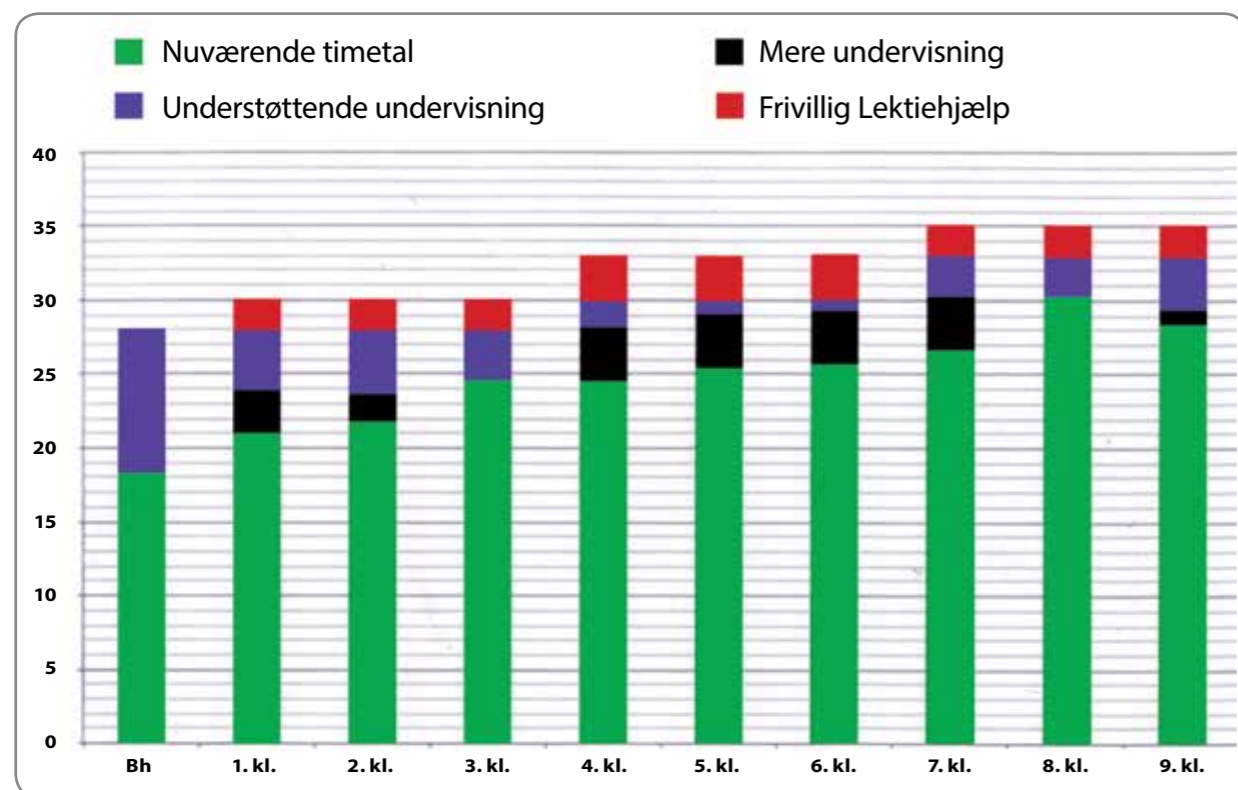
Fakta omkring den nye skolereform, "Den Åbne Skole"

Den nye folkeskole har tre overordnede mål: Væsentlige ændringer i Lov om Folkeskolen

"...Undervisningen i folkeskolens fag, jf. §§ 5, 9 og 11, og obligatoriske emner, jf. § 7, suppleres af understøttende undervisning. Den understøttende undervisning skal anvendes til forløb, læringsaktiviteter m.v., der enten har direkte sammenhæng med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner, eller som sigter **på at styrke elevernes læringsparathed, sociale kompetencer, alsidige udvikling, motivation og trivsel...**"

"...Skolerne indgår i samarbejder, herunder i form af partnerskaber, med lokalsamfundets kultur-, folkeoplysnings-, idræts- og foreningsliv og kunst- og kulturskoler, med lokale fritids- og klubtilbud og med de kommunale eller kommunalt støttede musikskoler og ungdomsskoler, der kan bidrage til opfyldelsen af folkeskolens formål og mål for folkeskolens fag og obligatoriske emner..."

Den understøttende undervisning som det ses på nedenstående skema, er de forhold der gør sig gældende fra august 2014.

Den understøttende undervisning, hvad er det?

- Understøttende undervisning skal supplere og understøtte undervisningen i fagene.
- Understøttende undervisning lægges i den del af skoledagen, som ligger ud over den fagopdelte undervisning.
- Understøttende undervisning vil kunne varetages af både lærere, pædagoger og personale med andre relevante kvalifikationer.
- **Understøttende undervisning er ikke omfattet af holddannelsesreglerne.**

Kilde: www.uvm.dk

Understøttende undervisning ligger ud over undervisning i fagene. Tiden til understøttende undervisning skal bruges til at supplere og understøtte undervisning i fagene.

Den understøttende undervisning kan anvendes bredt. Den kan have både et direkte fagrelateret indhold, som eksempelvis de obligatoriske emner, og et bredere sigte, som eksempelvis opgaver, der skal styrke elevernes læringsparathed, sociale kompetencer, alsidige udvikling, motivation og trivsel. Dette kan eksempelvis være indsatser i forhold til at styrke klassefællesskabet, besøg på ungdomsudannelser og meget mere.

Den understøttende undervisning skal give plads til, at skolerne i højere grad arbejder med kobling af teori og praksis. Undervisningen skal også i højere grad inddrage situationer fra dagligdagen som eleverne genkender, og derfor oplever som relevante og interessante.

Eleverne får med den relevante understøttende undervisning tid til at afprøve, træne og udvikle de færdigheder og kompetencer, de får i den fagopdelte undervisning. Tiden til understøttende undervisning kan for eksempel bruges til læsetræning, til matematikøvelser eller til lektiehjælp og faglig fordybelse. Lærere, pædagoger og personale med relevante kvalifikationer kan varetage den understøttende undervisning.

Der er ikke selvstændige mål for den understøttende undervisning. De undervisningsrelaterede aktiviteter, der finder sted i dette tidsrum, skal understøtte opfyldelsen af folkeskolens formål generelt og målene for de enkelte fag.

Reformen forvaltes forskelligt.

Reformen og det økonomiske tilskud forvaltes forskelligt fra kommune til kommune og igen fra skole til skole. Derfor er det ikke muligt at fremstille en generel beskrivelse på, hvordan et samarbejde skal kunne indgå i de lokale skole.

Alle kommuner er i gang med at etablere fælles foreningsdatabase, en "playmaker", speeddating mellem skoler og foreninger m.m. Derfor anbefales det, at hvis man ønsker at lave et samarbejdes projekt med en skole eller skolen ønsker at lave et projekt med den lokale teaterforening, så start med at forhøre jer i skolens forvaltning, og samtidig se hvad der foregår i jeres kommune på forvaltningens hjemmeside.

Der er også kommuner, der som i København, har oprettet en portal for kunstnere, der kan indskrive deres tilbud om læringsprojekter, til fordel for folkeskolelærerne, der på den måde har et samlet sted, hvor de kan indhente viden om de forskellige tilbud. Link: www.aabensskole.kk.dk

Der er skoletjenesten, som har alle de landsdækkende og kommunale kulturtilbud <http://www.skoletjenesten.dk>

DATS giver et par råd til hvordan I kan komme i gang med at samarbejde med skolerne.

Det er vigtigt for DATS, at vores foreninger/scener som indgår i et samarbejde med skolen også er sikret et godt samarbejde. Derfor er det en god idé, at I, inden I indgår i et samarbejde, har tænkt over og undersøgt, hvordan I vil indgå i samarbejdet og hvilket læringsmål, I kan tilbyde. Der er ingen tvivl om, at jeres samarbejde vil styrke det lokale miljø, og at I vil kunne tilføre de medvirkende nye måder at opleve et fællesskab på. Samtidig vil I få kontakt til børn og unge, som måske senere får lyst til at være medlem af jeres scene/forening. Men husk, at projektet har til formål at styrke børnene og deres læring.

Kom godt i gang

- Undersøg mulighederne i jeres kommune.
- Find ud af om jeres teatertilbud eller teaterprojekt er relevant for evt. den lokale skole.
- Hvis det er første gang, I vil lave projektet, så beskriv det som et pilotprojekt.
- Hvordan kan jeres tilbud/projekt indgå i reformens målsætning for understøttende undervisning.
- Hvilken alderstrin har I til hensigt at rette projektet til.
- Har I selv ressourcer til hele projektet, eller skal I have flere med i projektet?

Lav en præsentation på projektet/tilbuddet

- En kort og meget tydelig projektbeskrivelse
- Lav en lille video eller power point præsentation.
- Andet.

Tag direkte kontakt til skolen. Det er en god ide at tage den direkte og personlige kontakt helt fra starten. Find ud af hvilken skole I gerne vil samarbejde med, og hvilke argumenter, I har for at indgå i et samarbejde med netop den skole. Den direkte kontakt til skolens leder og/eller forældrebestyrelsen giver en nemmere vej til velvilje til et samarbejde. Samtidig er det også godt at finde frem til de gode ildsjæle, der er på skolerne. Dog skal I være opmærksomme på, at skolerne i øjeblikket bliver bombaderet med samarbejdsprojekter, så en god ide er nok at være tålmodige og venlige i jeres henvendelse.

Hvad kræver et samarbejde? Et tværfagligt samarbejde kræver, at begge parter er ligeværdige, og indstillingen er med det som udgangspunkt. Med hver sit speciale kan I tilføje hinanden en unik oplevelse og ny læring. Det gælder både jer som teaterfaglige personer og den enkelte skolelærer.

Gode råd til samarbejdet

- Skitsér tydeligt for alle parter, hvilke forventninger I alle har til projektet.
- F.eks. lav en form for kontrakt. (se eksempel fra 7-kanten på side 31)
- Hvis der er økonomiske aftaler med i samarbejdet, er det en god idé, at I laver kontrakter på forhånd.
- Italesæt jeres rollefordeling og beskriv dem kort.
- Er I gæster på skolen, er det en god idé at have en kontaktperson, som I kan henvende jer til f.eks. en lærer eller pedel.
- Aftal hvad I gør hvis en af jer bliver syge.

DATS' tiltag til alle medlemmer i forbindelse med den åbne skole.

Fælles landsdækkende undervisnings portal for Teaterundervisere på hjemmesiden www.dats.dk, som skal gøre det lettere for skoler, scener og grupper at finde en kvalificeret teaterunderviser med forskellige specialer inden for scenekunst. - DATS får ofte henvendelse fra både skoler og scener, som ønsker kurser eller undervisere i forskellige genrer inden for

scenekunsten, derfor er det oplagt at lave en portal, hvor underviserne kan fortælle kort om, hvad de kan – og så kan man tage direkte kontakt til dem. - DATS ønsker at fastholde en god kvalitet, og samtidig være sikker på, at de teaterundervisere, der er i portalen, har undervisningserfaring med børn og unge, uddannelse og faglighed.

Konsulentbistand i forbindelse med projektoplæg og design af tværfaglige teaterprojekter. Det er muligt at kontakte DATS' børne- og ungeteaterkonsulent i forbindelse med rådgivning, inspiration og vejledning i udarbejdelsen af et teaterprojekt for den åbne skole.

Råd og vejledning i fundraising. DATS' børne- og ungeteaterkonsulent følger løbende med i, hvor og hvem der yder støtte til projekter, der har samarbejde mellem skoler og foreninger.

Erfarings portal for samarbejdsprojekter. På vores Facebookside vil vi opfordre dig til at skrive om dit projekt. Du er også velkommen til at skrive til DATS' børne- og ungeteaterkonsulent, som løbende vil samle erfaringerne i en fælles base på DATS' hjemmeside.

Netværk. Der er allerede iværksat teaterunderviser-netværk, hvor man kan hente inspiration og metodeudveksling. I Aarhusområdet har man oprettet en gruppe, som de kalder "MØG" gruppen (metode og øvelses gruppen). På Facebook er der "Dramalærens lege- og inspirationsrum" og "Teaterpædagogisk netværk", som man kan anmode om deltagelse i og blive inspireret af som underviser.

Kompetence skema. I forbindelse med udviklingen af et realkompetenceskema for børn, der undervises i teater, har børne- og ungeteaterkonsulent Gitte Gry Bech Balleheim i samarbejde med Marlene Kejser udarbejdet et kompetenceskema, der både kan bruges til at undersøge den enkelte elevs udvikling i teaterundervisningsforløbet og kan bruges til at se på hvilke kompetencer, man vægter mest i sin undervisning – man kan bruge skemaet både på gruppen og på den enkelte elev. Skemaet kan fra 1. december 2014 downloades fra DATS' hjemmeside og bruges i digital form. Et meget let arbejdsredskab, der kan bruges i både skolen og foreningen til udvikling og dokumentation.

Teaterundervisnings kursusbevis.

På baggrund af, at der er mange dramaundervisere, som underviser i forbindelse med deres amatørforening eller klub, uden at have et grundkursus i at undervise i drama, lancerer DATS grundkurser i dramaundervisning. Da der er stor forskel på, om man er ung, selv har gået til drama i mange år og ønsker at undervise de yngste i foreningen, eller om man er ældre og gerne vil undervise børnehold i sin amatørforening, har vi delt kurserne op i TUG og TUL grundkurser.

TUL er et Teater Undervisningskursus for Ledere. Et introduktions- og inspirationskursus i teaterundervisning med børn og unge. Kurset er rettet mod dra-

malærere, fritidsundervisere og instruktører, der underviser børn og unge. Uanset om man har undervist i mange år eller lige er begyndt, er kurset skræddersyet, så alle kan være med.

TUG er et Teater Undervisnings Grundkursus for unge mellem 15 og 20 år, der ønsker at undervise børnehold med børn i alderen fra 6 til 14 år i drama/teater samt iscenesætte forestillinger med børnene. Begge kurser giver indsigt i planlægning, inspiration til øvelser i undervisningen og introduktion til forestillingsarbejdet. På kurset vil man opnå et kursusbevis, så man i forbindelse med den nye skolereform vil kunne dokumentere kvalifikation til at varetage fritidsdramaundervisningen. Kurserne og kursusbeviserne giver de, der engagerer teaterunderviseren, en viden og en sikkerhed for, at teaterunderviseren har teaterundervisningskompetencer og viden om det at undervise i drama.

Et godt eksempel.

Den åbne skole fik sin start i august 2014, men allerede i løbet af foråret 2014, gik 7-kanten, den vestjyske amatørscene, i gang med forberedelserne til et samarbejde med den lokale skole. I forbindelse med et TUL kursus opstod der et samarbejde-potentiale mellem en teaterunderviser og en skolelærer. Dette

Th: et eksempel på den samarbejdskontrakt, der er lavet imellem skolen og foreningen 7-kanten, og som kan bruges til inspiration.

samarbejde er nu i gang, og der skal være en opsamling i den kommende uge. Det er derfor i skrivende stund ikke muligt at fremlægge erfaringsmateriale, men det vil blive bragt i DATS' nyheds-mail i løbet af foråret 2015.

Jeg ønsker alle en rigtig god fornøjelse med jeres projekter. Fortæl gerne om dem, ved at sende os en mail. Så bliver alle jeres erfaringer samlet og kommer til at indgå i en vidensdelingsbank på DATS' hjemmeside.

Med Venlig Hilsen
B&U teaterkonsulenten i DATS
Gitte Gry Bech Balleheim

Samarbejdsaftale mellem Sct. Jacobi Skole Varde og 7 – kanten.

For skoleåret 2014 – 2015 er der indgået en aftale mellem Sct. Jacobi Skole, Pramstedvej 10C, 6800 Varde og 7 – kanten – den vestjyske amatørscene, Vesterled 52, 6851 Janderup omkring oprettelse af en børneholdsteatergruppe for SFO børnene. Dvs. børn fra 0. kl – til 3.kl.

Aftalen er lavet på baggrund af den nye skolereform, hvor skolen og foreningslivet i højere grad skal samarbejde jvf. den åbne skole.

Skolens ledelse – skoleleder og SFO leder og souschef - finder det meget vigtigt, at skolen giver børnene mulighed for at stifte bekendtskab med kulturelle tilbud, derfor er samarbejdet med teaterforeningen en oplagt mulighed for, at få afprøvet og på længere sigt forhåbentligt udvikle modellen til også at gælde for større skolebørn.

Aftalens indhold:

Målgruppen er SFO børn fra Sct. Jacobi Skole, der ikke tidligere har været eller er medlemmer i 7 – kanten. Holdet skal bestå af mindst 10 børn og højst 25 børn.

Der skal være tilknyttet en pædagog fra SFO'en til holdet. Pædagogens rolle er at være inklusionspædagog, forstået på den måde, at hvis enkelte børn har behov for en særlig støtte under teaterøvelsen, så er det pædagogens opgave at træde til. Samtidig har pædagogen og teaterinstruktørerne mulighed for at spare med hinanden før, under og efter teaterøvelsen. Der er enighed om, at det er vigtigt at pædagogen og instruktørerne har et godt og tillidsfuldt forhold til hinanden, så begge parter er tydelige på hinandens roller. Teaterøvelsen kan foregå enten mandag eller tirsdag i tidsrummet kl. 15.15 – 16.45. Dvs. indenfor SFO'ens åbningstid, da vi dermed har sikret at SFO'en har det juridiske ansvar for børnene.

Undervisningen følger 7 – kantens øvrige børnehold. Dvs. start i september og afslutning ved børneteaterfestivalen den 21. – 22. marts 2015. Første måned er en prøvemåned for børnene. Fra efterårsferien betragtes de tilmeldte børn som medlemmer af 7-kanten og indgår, som faste medlemmer af børneholdet – dvs. deltager hver gang.

Holdet skal på besøg i 7-kantens hus i løbet af sæsonen, for at få et naturligt tilhørsforhold til 7 – kanten og især følelsen af at stå på en rigtig scene. Det skal også være muligt at opføre teaterstykker på skolen, for dermed at lave "lokal" reklame for holdet til skolens øvrige børn. Sct. Jacobi Skoles SFO arrangerer forældrerejse til besøg i 7-kantens hus.

Der skal ske en høj grad af information til forældrene. Bl.a. ved et orienteringsmøde for forældre, hvor 7 – kanten deltager sammen med repræsentanter fra Sct. Jacobi Skole. Sct. Jacobi Skoles SFO er initiativtager og indkalder til mødet.

Evt. transport til børneteaterfestivalen for de forældre, der har svært ved selv at komme til Janderup arrangeres af SFO'en. Det aftales endeligt senere.

Økonomien: Sct. Jacobi Skole er ansvarlig for betaling på vegne af børnene. Det er aftalt at Sct. Jacobi Skolen betaler minimum kr. 4.500, uanset om der er 10 eller 15 børn. For barn nr. 16 og op til max. 25 børn afregnes normal medlemssats på kr. 300,-. Sats og medlemsrettigheder fremgår jfr. vedlagte medlemsfolder. 7-kantens vedtægter er vedhæftet denne kontrakt.

Den SFO ansvarlige sørger for, at 7-kanten oplyses om følgende for alle børn: Navn, adresse, fødselsdato, telefon til forældre og mailadresse.

7 – kanten er åben for yderligere samarbejde med Sct. Jacobi Skole evt. i form af teaterworkshop for alle børneholdene i løbet af efteråret efter nærmere aftale.

Aftalen evalueres med udgangen af marts måned 2015.

Varde, den 24/6-14

Aftalen bekræftes hermed af:

Inger Marie Kristensen, Skoleleder Sct. Jacobi Skole

Alina Beck Hansen, SFO leder Sct. Jacobi Skole

TEATER OG DRAMA ER JO IKKE BARE ET FAG

Teater og Drama er jo ikke bare et fag -det er efterhånden blevet end del af dén jeg er

Rampelyset mødte Henriette Bùk Nielsen og Tanja Frederiksen et par dage efter, at de havde afsluttet deres læreruddannelse på Den fri Lærerskole (DFL) i Ollerup – begge med drama som linjefag. Humøret var højt, da de begge havde fået job, Henriette som teater- og engelsklærer på Ryslinge Efterskole, Tanja som teater-, dansk- og religionslærer på Vesterdal Efterskole. Vi bad dem fortælle om uddannelsen, om forventninger til fremtiden som teaterundervisere og om deres opfattelse af teater og dramas betydning for børn og unge.

Henriette: Jeg valgte DFL, fordi jeg kunne få drama som fag her. Og så er skolen karakterfri, det handler om mennesker og ikke om tal.

Tanja: Når man gerne vil være dramalærer, så er der ikke så meget at betænke sig på. Man får 320 timers undervisning på DFL, specifikt i drama, det giver gode forudsætninger for at udøve faget.

Henriette: Jeg har f.eks. beskæftiget mig meget med viewpoints, som en metode inden for det felt vi kal-

der "det fysisk ekspressive teater". Simpelthen fordi jeg blev så fascineret af metoden, der, kort fortalt, handler om at bruge kroppen frem for hovedet – et slags modsvar til Stanislavskij (meget indflydelsesrig teater "guru" og forfatter til bl.a. "En skuespillers arbejde med sig selv"). Jeg har bl.a. brugt viewpoints som pædagogisk redskab med et børnehold på Midtfyns Amatør Scene (MAS), hvor vi fokuserede på hvordan de er på scenen, går på scenen – som forberedelse på at indgå i en større forestilling. Og når jeg nu skal ud på Ryslinge Efterskole, som dramalærer, skal jeg have et helt forløb koncentreret om viewpoints – så eleverne selv kan bruge det som elementer i deres forestillinger, når de senere selv skal lave projektteater. Jeg bruger altså viewpoints både som mit redskab, mit virkemiddel over for eleverne, og som et koncentreret fagligt tilbud til eleverne, så de kan bruge det selv.

Tanja: Og jeg har lavet speciale om "Den hyperkomplekse teaterproduktion". Vi er gået meget op i at prøve at blande genrer, så der opstår hybrider. Og at tage udgangspunkt i de eksisterende talenter. Ideen er altså at bruge det eleverne allerede kan. Så man ikke altid behøver opfinde den dybe tallerken, hver gang man skal lave en produktion. Og jeg skal faktisk ud at lave en hyperkompleks teaterproduktion med mit

elevhold på Vesterdal efterskole. Det glæder jeg mig selvfølgelig vildt til. Hidtil har vi nørdet med det teoretisk på skolen, og nu skal jeg så ud og se, hvordan det fungerer i praksis. Det er jo en form for devising, hvor man bygger en forestilling op med de eksisterende talenter – en kan danse, en kan spille fløjte, en kan jonglere osv. – som man så udvikler i processen.

Teater, drama og identitet

Henriette: Men for mig er teater og drama jo ikke bare et fag. Det er efterhånden blevet en naturlig del af den jeg er. Det betyder at der er ting jeg bare er bevidst om, når jeg taler med mine elever, i et hvilket som helst fag. Det kan være mit kropssprog, at huske at trække vejret, holde de rigtige pauser, bruge de rigtige "icebreakers", når situationer skal løses op osv. Jeg får altså brugt hele teater- og dramapaletten – som så samtidig også er blevet en integreret del af mig selv, af den jeg er.

Tanja: Ja det er simpelthen blevet en stor del af ens identitet. Jeg kan ikke undervise i noget fag uden at hive noget fra drama indover. I det tværfaglige. I alting. Og det er vigtigt at gøre det – at praktisere det musisk-praktisk – for herigennem at få nye vinkler på de fag-faglige fag. Teater og drama bliver en slags ek-

sistentielt fundament – både som menneske og som underviser.

Henriette: Lige præcis, og det er noget jeg håber, at jeg kan give videre til alle mine elever. At hjælpe dem med at udvikle deres identitet, så de tør mere, tør flere ting.

Tanja: Drama er også med til at gøre eleverne bevidste om det, de allerede gør.

Dramaundervisning i praksis - hvad skal der ske?

Henriette: På Ryslinge efterskole er drama et linjefag, hvilket får mange teaterinteresserede elever til at vælge skolen. Typisk er der 25-30 elever på dramalinjen.

Tanja: På Vesterdal er drama et ud af 5 linjefag, men her kan eleverne springe mellem linjerne i de 7 valgfagsperioder, der er i løbet af et år. Så jeg kan altså ikke satse på at køre ét kontinuerligt forløb fra skolestart til -slut.

Henriette: Jeg skal undervise sammen med 2 andre, og vi har i fælleskab lagt en årsplan med improvisation, viewpoints, projektteater mm. Det "vilde" for mig bliver at undervise fagligt i teater og drama – med et

hold elever, jeg har et helt år. Og at gøre det på et ambitiøst niveau, eleverne skal nå noget, og vi skal oppe os.

Tanja: Jeg bliver den eneste dramalærer, og det har været en stor udfordring, selv at skulle vælge indhold i de 7 valgfagsperioder. Min vision er at kunne blande det faglige med legen, så det aldrig kun bliver leg. Der skal altså altid være faglig ballast bagved eller nedenunder. Der skal hele tiden tænkes didaktisk og pædagogisk.

Balancen mellem udtryk og udvikling

Tanja: Drama er så vigtigt for børn og unge, fordi det er et udtryksfag, men i lige så høj grad er et udviklingsfag. Et tilbud om selvudvikling kunne man sige. Hvor vi som undervisere hele tiden skal have fokus på balancen mellem udtryk og udvikling, så drama ikke går hen og bliver terapi.

Henriette: Enig. Og man skal passe på ikke at trække "teaterhatten" ned over hovedet på nogen, der bare vil blokere helt. For nogen er "drama og teater" to "farlige" ord, og det må man bare respektere. Vi kan opstille et mål – i form af en forestilling eller nogle faglige færdigheder. Og den personlige udvikling følger så (meget ofte) med – men den er aldrig målet i sig selv – snarere en del af vejen.

Tanja: F.eks. at lære at aflæse andres signaler. Det er en central, både faglig og eksistentiel, del af drama og teater.

Henriette: For Tanjas og mit vedkommende er det noget, vi naturligt gør af os selv. Vi ser en grundlæggende menneskelig kvalitet i at aflæse andre, finde ud af hvad de har brug for – og at tilpasse os dem vi snakker med.

Man skal skabe tryghed – og også turde fejle

Tanja: Det handler om at kunne skabe det trygge arbejdsrum. Der skal være tryghed og respekt. Nysgerighed og empati –

Henriette: Og åbenhed over for menneskers forskellighed.

Tanja: Succeskriteriet for mig som underviser er at kunne finde balancen mellem at være lærer og teaterengageret. At kunne trække mig tilbage og stå som underviser og ikke performer.

Henriette: Og så håbe på at få nogle unger, der slipper den dømmende selvkritik og åbner sig overfor andre, spejler sig i andre.

Tanja: Her er legen vigtig, tror jeg. Man må ikke glemme at lege.

Henriette: Og man skal turde fejle. Mine elever må gerne se, at jeg også kan være forvirret og ikke lige ved, hvad jeg skal gøre. At jeg ikke altid ligger inde med svarene på det hele, men lige må overveje før jeg kan sige noget fornuftigt. Eller at jeg kan sige: "Det var ikke særlig godt, det må jeg lave om".

Tanja: Selverkendelse og selvevaluering er vigtigt. Vi må ikke glemme, at teater og drama er et dannelsesfag. Ikke bare et praktisk-musisk frirum.

Der er forskel på et amatørteater og en efterskole

Henriette: Vi har begge, parallelt med vores studie, været aktive i Midtjys Amatør Scene (MAS). Her har vi f.eks. kunnet afprøve ting fra undervisningen i praksis og gøre os en masse "virkelige" erfaringer. Det har været en enorm fordel for os. At vi har oplevet tingene "i marken" – også på store produktioner.

Tanja: Men i MAS handler det om det legende rum. På efterskolen har eleverne forventninger om at lære noget.

Henriette: Ja, vi er jo godt klar over at der er stor forskel på at arbejde med børnene i MAS og så at skulle undervise på en efterskole. I MAS er de alle sammen vilde med teater. Det kan du ikke gå ud fra som en selvfølge på en skole. Vi skal ud og være meget mere motiverende.

Amatørteatret som kunstnerisk ventil, fristed og samarbejdspartner

Tanja: Selv er jeg nødt til at have noget kunstnerisk ved siden af min undervisning, for at kunne opretholde min helt personlige balance mellem læreren og skuespilleren. Så jeg skal spille med i Alice i eventyrland i MAS til november – og være koreograf. MAS skal være min egen kunstneriske ventil.

Henriette: Og jeg kender mig selv godt nok til at vide, at jeg ikke magter både at undervise i teater på efterskolen og i MAS. Men jeg bliver siddende i MAS' bestyrelse. Og vil gerne sælge billetter og lave andre, overskuelige praktiske ting.

Tanja: Jeg håber helt klart på en synergi mellem MAS og min lærergerning: At jeg lærer ting i MAS jeg kan bruge på skolen – og omvendt.

Henriette: Nu har MAS i 11 år været mit fristed – og det skal det vedblive med at være. Også fordi jeg stadig har så meget at lære der. Og så har jeg fået arrangeret det sådan, at mit teaterhold på efterskolen skal lave børneteater på MAS, så vi får et samarbejde op at stå.

Tanja: Endelig arbejder Henriette og jeg på at lave en efterskole-teater-festival i et samarbejde med MAS. For vi kan slet ikke undvære de mennesker, helt ærligt.

Af Eva Klinting

I Aarhus Festuge optrådte elever fra Femmøller Efterskole på taget af Godsbanen, til foråret tager de på en turné rundt i landet. Lige nu arbejder de på en performance omkring unges forhold til sociale medier. Til sommer vil nogen af skolens elever indgå i et projekt ledet af Secret Hotel.

Som teaterlærer på Femmøller Efterskole arbejder jeg i et krydsfelt mellem scenekunst og pædagogik. Det betyder, at jeg interesserer mig for, hvordan man kan lære unge mennesker noget væsentligt om teater. Samtidigt interesserer jeg mig også for, hvad de unge mennesker personligt får ud af det.

I mit arbejde hænger de to ting sammen. Jeg betragter det, vi laver foran publikum som scenekunst, og det, som foregår inde i de mennesker, der skaber kunsten, som læring. En god teaterproces er for mig en proces, der både fører til et seværdigt produkt og en proces, der rykker noget ved de mennesker, der er involveret i arbejdet.

Den måde, jeg iscenesætter en teaterforestilling på, bliver farvet af min personlige smag og mit syn på, hvad godt teater er. Men, mit arbejde bliver også farvet af mit syn på unge mennesker, og hvad jeg forestiller mig, at de har brug for at prøve kræfter med.

Unge mennesker har i dag som altid brug for en vis frihed, handlekraft og gøglerånd, for at komme videre i livet. I mit arbejde vil jeg gerne være med til at give mine elever de udfordringer, som gør, at ele-

verne kan arbejde selvstændigt med det, de nu sætter sig for.

Et af teaterlinjens succeskriterier er, at vores teater elever kan fortsætte med at lave deres egne teaterprojekter, når de forlader skolen. Derfor slutter vi året af med svendestykker, som er teaterproduktioner, hvor eleverne står for alt.

I årets løb over eleverne sig på den arbejdsform. De over sig på at spille skuespil, men også på at styre en kreativ proces. Vi har god erfaring med at "træne" elever i at have lederrollen. Det sker i dagligdagen ved at eleverne instruerer hinanden i små øvelser, men også i vores store fælles teaterproduktioner, hvor elever kan vælge at have ansvaret for at iscenesætte scener.

Når en elev påtager sig ansvaret for at instruere en scene, med 5 skuespillere og 8 dansere, fungerer teaterlæreren som en slags sidecoach, der ikke blander sig for meget men respektfuldt støtter eleven i at føre sine ideer ud i virkeligheden.

Vi oplever, at vores teater elever vokser af at få den slags udfordringer. Vi tror på, at sidecoachingen spiller en rolle, fordi det er rart at blive bakket op og få det tip, man lige mangler for at komme videre i en konkret situation.

Mange skal ud i jobs, som ikke nødvendigvis har noget med teater at gøre. Men robustheden og glæden ved at samarbejde med andre om projekter, hænger forhåbentligt ved.

Interview med Marie Markvard om Acting Out på Det Kongelige Teater

Af Astrid Marie Lakjer

Kom og spil på Det Kongelige Teater! Sådan lød opfordringen fra nationalscenen til landets gymnasieelever i foråret 2014. Fem dramatikhold fik mulighed for at deltage i projektet Acting Out, som kulminerede i en stor forestilling på Det Røde Rums scene i Skuespilhuset.

Marie Markvard er projektleder på Acting Out, og Rampelyset har mødt hende til en snak om hvad der sker, når det professionelle teater møder undervisningsverdenen. Hun beskriver, hvordan projektet har strakt sig over flere etaper: Først har dramatikholdene fået tilsendt en række dramatekster. Dernæst har de modtaget undervisning fra en professionel skuespiller til at iscenesætte teksterne – og i slutningen af projektet mødtes alle fem hold på Det Kongelige Teater. "Og denne forestilling var virkelig vigtig for projektet, fordi den byggede bro mellem dramatiklevernes virkelighed og det professionelle teater," konkluderer Marie Markvard.

Acting Out projektet har haft fokus på national spredning, og derfor har de deltagende dramatikhold været fra Gl. Hellerup Gymnasium, Mariagerfjord Gym-

nasium, Egå Gymnasium, Tornborg Gymnasium og Rysensteens Gymnasium.

En kæmpe del af forarbejdet til projektet har været at vælge teksterne, for der skulle bruges stykker, der rummede selvstændige uddrag med en håndfuld roller, og så skulle det heller ikke være alt for svært tilgængeligt i sprog eller tematik. "Vi har primært prøvet at fokusere på ny dansk dramatik, fordi det er sprogligt nemt og fordi disse tekster er mere dramaturgisk opdelte end f.eks. Ibsen og Strindberg – det er næsten umuligt at få et godt uddrag herfra, fordi det hele er så sammenflettet", forklarer Marie Markvard, da vi sidder i de bløde stole på cafeen, hvor Rampelyset har sat hende stævne.

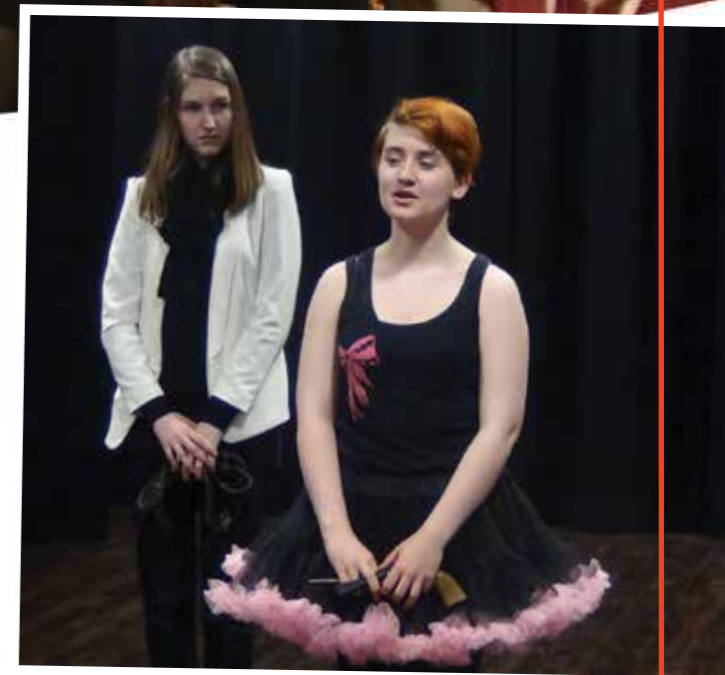
Det har været vigtigt, at eleverne til en vis grad havde indflydelse på valg af stykke, for de skulle have lov at spille noget, som de selv kunne lide. Det betød i den sidste ende, at der var omkring 50 tekstuddrag i spil på de fem gymnasier.

Omdrejningspunktet for projektet var mødet mellem skuespiller og dramatiklever, hvilket virkelig har været en øjenåbner for mange af eleverne. Dels kan skuespilleren noget andet, nemlig hele sit skuespiltekniske grundhåndværk, og dels betyder det noget, at det ikke er en underviser, der står foran holdet. Marie Markvard ler: "Altså – skuespilleren kommer ikke med en pædagogisk mission, og går ikke op i om folk har det godt og har husket deres ting; han går kun op i, hvad det er du laver på gulvet – og hvordan det virker!". For dramatikleverne betød det således virkelig

noget i forhold til skuespilteknik, instruktion og i det hele taget til type af undervisning. Marie Markvard forklarer: "Det Kongelige Teater repræsenterer en magisk verden for mange af eleverne, og jeg er sikker på, at de har følt sig særlige, fordi der kom en "rigtig" skuespiller ud og tilbragte tid med dem." Samtidig har det også været et givende samarbejde for skuespillerne, som fik et tæt forhold til eleverne og deres lærere.

Det intense prøveforløb strakte sig over syv uger, hvorefter de fem dramatikhold mødtes i København for at sætte alle spillene sammen til én samlet forestilling. Acting Out holdet havde lavet en stram prøveplan, så alle dramatiklever fik prøvet at øve på Det Røde Rums scene i løbet af weekenden. Det betød, at der hele tiden blev rokeret rundt på holdenes placering, så der var elever, der øvede på alle gangene og i alle lokaler, og hele Skuespilhuset sydede af aktivitet: "Alle var vildt stressede, for alle ville gøre det så godt som muligt og skuespillerne havde på det her tidspunkt glemt alt om pædagogik og var kun optagede af lave den fedeste kunst – så der var ægte premierestemning", beskriver Marie Markvard.

Hun er glædeligt overrasket over hvor meget også lærerne udtrykte, at de havde fået ud af samarbejdet med skuespilleren og med projektet i det hele taget: "Hvis jeg skal understrege noget, der har været fedt i projektet, så har det været lærerne – ej, hvor var de seje og så positive: *Vi elsker vores skuespiller og hold op, hvor det spiller, det her projekt!* skrev de til mig." Netop dramatiklæreren som ildsjæl er vigtig for et projekt

Acting Out projektet på Det Kongelige Teater. Fotos: Marie Markvard Andersen.

som Acting Out, fordi det kræver af læreren, at man selv tror på projektet for at få sine elever til at brænde.

Når hun skal beskrive fremtiden for Acting Out bliver Marie Markvard ivrig: "Det er klart, at man må føle sig frem, når det er første gang projektet kører. Der er ingen tvivl om, at vi har lært enormt meget af denne første omgang – og heldigvis er vi blevet bekræftet i, at vi har fat i det helt rigtige." Planen er, at Acting Out kører igen i 2016, så hvis man som dramatiklærer derude blandt Rampelysets læserskare føler sig inspireret, er det bare om at sende en ansøgning af sted med det samme...

TEMA: TEATERPILOTERNE

HISTORIEN OM TEATERPILOTERNE

V. Projektleder Marie Markvard Andersen

Tanken om Teaterpiloterne opstod i vinteren 2013/14. Det Kongelige Teater havde fokus på at udvide sit allerede igangværende arbejde med outreach, og med at udvikle nye børne/unge-projekter, som satte fokus på involvering og nye formidlingsformater. Der havde bl.a. i Det Røde Rum været et mangeårigt ønske om at have en flok unge mennesker tilknyttet teatret. Der har tidligere været ambassadørgrupper og studietiltag, men tilknytningen blev ofte sporadisk, og det var svært at skabe en stærkere forankring til en fast gruppe.

Efter en række udviklingsmøder i Skuespilafdelingen i samarbejde med teatrets tværgående outreachgruppe, begyndte et nyt type koncept at forme sig. Marie Markvard Andersen, der var ansat som outreach-medarbejder i Skuespilhuset udviklede på baggrund af dette strategien for Teaterpiloterne. Og herfra gik det stærkt. Det blev vedtaget, at projektet skulle starte op i sommeren 2014 med det første hold af Teaterpiloter, med Marie Markvard Andersen som projektleder og Christine Seierstad som projektmedarbejder.

Der var ansøgningsfrist d. 4. august 2014, og teatret modtog 112 ansøgninger fra en masse entusiastiske,

kreative unge mennesker. Ud af disse blev 33 ansøgere inviteret til samtale. Og d. 27. august startede 23 unge teaterpiloter deres forløb op i skuespilhuset.

Mål og strategi

Formålet med teaterpiloterne er at udvikle nye brugerinvolverende aktiviteter igennem eksperimenterende og inddragende processer for og med unge. Målet er ikke at skabe færdige, formfuldendte produkter eller forestillinger, men at udforske nye måder at udvikle og formidle scenekunsten for unge på. Det Kongelige Teater ønsker at give de unge mulighed for at arbejde med deres egne kreative ideer, samt give dem en oplevelse af ejerskab og involvering ved at lade dem udvikle, afprøve og afvikle en række deltagerinvolverende projekter. Derudover ønsker vi også at udfordre dem, give dem nye redskaber og hjælpe dem med at skabe klare og produktive rammer for deres kreative udfoldelse.

Teaterpiloterne består af en gruppe unge mellem 15-22 år, som tilknyttes teatret 1 år af gangen. De har deres daglige gang i Skuespilhuset ved Det Kongelige Teater. Her mødes de en gang om ugen, for at inspirere hinanden, og udvikle projekter i mindre grupper. Derudover deltager de i løbet af året i en række weekend-workshops, hvor de stifter bekendtskab med forskellige teaterfaglige kompetencer og lærer om projektstyring og kreative processer. Den erfaring og viden der udvikles undervejs i forløbet skal danne

base for en række projekter, som teaterpiloterne selv står for at udvikle, planlægge og afvikle i løbet af året.

Teaterpiloternes opgave er at udforske, hvordan scenekunsten kan udvikle sig til fortsat at skabe betydning i deres egne og andre unges liv. Vi vil gerne hjælpe dem på vej, og skabe det bedst mulige afsæt for deres videre udvikling.

Som teater er det vores håb, at Teaterpiloterne vil skabe rum for nye udfordrende, lærerige og berigende samarbejder på tværs af teatertraditioner og kunstsyn. Vi ønsker at give faglig viden og kreativ inspiration videre til nye generationer, og vi håber at forløbet kan skabe et godt afsæt for fremtidens kreative projektmagere. Både i samarbejde med teatrets egne medarbejdere, og fagfolk, og gennem eksterne samarbejder med det omgivende samfund, som kan være med til at trække teatret ud i verden, og verden ind i teatret.

Hvor kan man læse mere om Teaterpiloterne:

Følg os på Facebook: www.facebook.com/teaterpiloterne og følg med i Teaterpiloternes projekter og hverdag på vores blog: www.teaterpiloterne.com

Teaterpiloterne på Det Kongelige Teater - lidt info til at blive klogere på...

Hvad er Teaterpiloterne?

Teaterpiloterne er en gruppe af unge teaterinteresserede projektmagere, der i løbet af en sæson er tilknyttet Det Kongelige Teater, for at skabe og udvikle deres egne kreative projekter for børn og unge.

Facts om Teaterpiloterne

- Antal Teaterpiloter: 23 vidt forskellige unge, seje mennesker Aldersgruppe: 15-22 år
- Forløbets varighed: august 2014 - juni 2015.
- Tovholdere: Marie Markvard Andersen og Christine Seierstad

Hvad laver Teaterpiloterne?

Teaterpiloterne har deres daglige gang i Skuespilhuset. Her mødes de en aften om ugen, for at inspirere hinanden, og sammen udvikle projekter i mindre grupper.

Derudover deltager de i løbet af året i en række weekend-workshops, hvor de stifter bekendtskab med en række teaterfaglige kompetencer og lærer om projektstyring og samarbejde.

Den erfaring og viden der udvikles undervejs i forløbet skal danne base for en række involverende projekter og aktiviteter for børn og unge, som teaterpiloterne selv står for at udvikle, planlægge og afvikle i løbet af året.

Derudover har de unge mulighed for at planlægge selvstændige aktiviteter for andre unge, som f.eks. kulturaftener i Skuespilhusets foyer, workshops, eller events.

Hvorfor lave et projekt som Teaterpiloterne?

- Fordi vi ønsker at være innovative og inddragende i vores samarbejde med unge
- Fordi vi ønsker at teatret skal være et sted, hvor unge føler sig set og hørt
- Fordi vi gerne vil inspirere unge til at skabe inddragende projekter for andre unge
- Fordi vi elsker teater og gerne vil dele vores passion med kommende generationer
- Fordi teatret ønsker at give noget videre: Inspiration, kompetencer og værktøjer til unge, der ønsker at blive selvstændige og engagerede medskabere af fremtidens teaterlandskab.

Uddrag fra Kulturministeriets Ungestrategi, Maj 2014:

"For at fastholde og udvikle unges interesse for kunst og kultur skal det etablerede kulturliv i højere grad involvere de unge selv i udformningen af aktiviteter"

Ideudvikling i Skuespilhuset – forberedelse til Teaterpiloternes første projekter. Fotos: Marie Markvard

4 TEATERPILOTER FORTÆLLER

Vi er en broget flok.

Høje, lave, unge og mindre unge (22 år!), danske og anden etniske afstamninger – jyder, fynboer og sjællændere. Mange ting har vi ikke til fælles, men efterhånden som vi lærer hinanden at kende, bliver det mere og mere klart, hvorfor det netop er os, de 23 piloter, der er samlet. Vi har dog et par ting tilfælles – teatret, scenen og en til tider absurd tilgang til livet og dets særværdigheder. Hver for sig, er vi kreative unge mennesker. Sammen er vi **Det Kgl. Teaters Teaterpiloter**.

Mit navn er Elias Munk, og sammen med de andre 23 teaterpiloter begyndte min *opstart mod himlens magi* d. 14 august, 2014. Jeg havde inden dette skrevet en ansøgning, slettet den igen og omskrevet den utallige gange. Da jeg endelig fik den af sted, følte jeg mig ordblind og som en grammatik-nazi.

Jeg var dog så heldig at blive indkaldt til møde med de to søde *kaptajner* af Teaterpiloterne – nemlig Marie Markvard Andersen og Christine Seierstad. Alt gik dog ikke, som det skulle i dagene op til dette møde – jeg havde haft musikvideo optagelser for bandet Navneløs hele natten uden søvn, og min bedste ven og guardian – lad os kalde hende *min 2. Pilot* – min hund igennem 13 år – valgte at netop i dag var dagen, hvor hun skulle flyve andetsteds. Helt færdig, både psykisk og fysisk sidder jeg nu til dette møde i Skuespilhuset. Energien var pludselig forsvundet, og jeg følte mig helt ved siden af mig selv. Men Marie og Christine forstod mig alligevel (jeg talte kun lidt i tåger) og valgte, til mit store held at byde mig velkommen som Pilot! Jeg var stolt. Er stolt. Stolt over at tilbringe mange timer hver uge sammen med andre så seje og kreativt udfordrende unge mennesker.

De siger at piloter plejer at holde sig i en højde af omkring 50.000 fod (cirka 15,5 kilometer), men jeg føler til tider at vi lander helt oppe i himlen. Jeg har kun et at sige til slut:

We're ready for take-off!

"Jagten på teaterspøgelset". Foto: Christine Seierstad.

Amalie Pontoppidan Witt

At være teaterpilot er en spændende udfordring. Det er en stor oplevelse hver onsdag at være omgivet af en masse andre så kompetente unge mennesker, med samme lyst og ambitioner som en selv. At være teaterpilot er at træde ind i et nyt kreativt, trygt og inspirerende univers.

Jeg er så træt og glad, når jeg sætter mig på cyklen på vej hjem fra skuespilhuset. Det er fedt!

Jeg søgte om at blive teaterpilot for at få nogle andre udfordringer, end jeg gør på universitetet, hvor jeg til dagligt befinder mig. Samtidig var det for at udvikle mit netværk og udfordre mine kreative evner. Jeg kunne se at projektbeskrivelsen og beskrivelsen af de personer, der blev søgt til at deltage, passede lige til mig.

Det første projekt jeg medvirkede i, var en spøgelsesjagt for børn i alderen 5-10 år på Skuespilhuset på kulturnatten. Formålet var at give børnene og deres forældre en rundtur på Skuespilhuset til steder, de normalt ikke kommer. Ved at finde på et lidt uhyggeligt spøgelsesuniverset, klæde os ud i kostumer fra skuespilhuset og blive sminket af maskørerne, øgede vi spændingen. Børnene virkede glade og nysgerrige under turen, der primært bestod i at lede efter spor, lege lege som spøgelse Peder Zeuthen godt kunne lide og besøge maskørerne. Til sidst fandt de det gamle spøgelse, og han kunne forenes med sin kæreste. Vi kørte spøgelsesjagten en prøvegang og to gange på kulturnatten, hvor der var langt flere deltagere, end vi havde regnet med. Det var sjovt og lærerigt at være med til at arrangere og fedt selv at deltage i selve arrangementet.

Projektet AUDIOWALK TOUCH bliver afprøvet af Teaterpiloterne inden projektstart.

Mit navn er Josefine Rahn, og jeg er teaterpilot. Jeg har lyst til at lave scenekunst og performance - også for dem der ikke går i teateret, og det er et meget spændende benspænd. Jeg har det lillebitte TeaterKaksi sammen med skuespiller Janni Popp, og vi bestræber os på at lave samtidsteater, der involverer publikum i både proces og fremvisning. Vi har begge undervist unge i alderen 12-25 år. Jeg synes det er en sindssygt spændende målgruppe, med masser af dynamik og inspiration. Især fordi meget af det man kommer med er nyt og friskt for dem, og derfor får man noget helt andet, nyt og friskt smidt tilbage i hovedet igen.

Jeg søgte ind som teaterpilot, fordi jeg gerne vil være rigtig god til at udvikle teater, ud fra den person jeg er nu, og den uddannelse og den erfaring jeg har nu. Jeg manglede sparring med andre, der kan og vil udvikle projekter og scenekunst ligeså meget som jeg vil... og det fik jeg!

Vores første projekt blev en audiowalk, som vi i en gruppe på fire selv skrev til en gymnasieklasse på Gefion gymnasium. Vi ville især gerne have, at eleverne skulle opdage et andet nærvær med sig selv og hinanden og brugte berøring som det store emne. Projektet kom til at hedde AUDIOWALK;TOUCH, og det høstede både mange grin og røde kinder hos den 2.g musikklasse, vi fik lov at lege med. Forhåbentlig fik de en oplevelse af at komme tæt på hinanden, på en helt anden måde, end gymnasielivet ellers lægger op til. Jeg blev i hvert fald glad af at se på det. Og så blev jeg klogere på fototilladelser, gymnasiestruktur og en masse andet praktisk, jeg ellers aldrig ville have tænkt over...

Nikolaj Bomberg Simonsen
Teaterpilot på Det Kongelige Teater samt
Studerende på Teaterhøjskolen Rødkilde

Teaterpiloterne er et forum for kreative scenekunstin-teresserede unge, hvor vi kan udfolde vores ideer og få feedback på de projekter vi laver. Samtidig er det også en slags iværksætteruddannelse med henblik på teater.

De projekter, vi laver, har det til fælles, at det er scenekunstprojekter og aktiviteter for børn og unge, hvilket er formålet med Teaterpiloterne. Jeg personligt er rigtig glad for at få mulighederne til at vise andre unge, hvilke forcer teater har, og hvordan teater kan være mange forskellige ting.

Det første projekt jeg har været med til at skabe ved Teaterpiloterne, var en interaktiv rundvisning for børn i Skuespilhuset på kulturnatten, som hed "Jagten på Teaterspøgelset". Her fik børnene et indblik i, hvad der sker bag scenen og samtidig en sjov fantasifyldt oplevelse. Børnene skulle finde Det Kongelige Teaters spøgelse og føre ham sammen med hans spøgelses-kæreste.

Teaterpiloterne kommer til at lave flere events og projekter for børn og unge. Det, at vi er unge med mange forskellige kompetencer, gør det muligt for os, at vi kan udforske kvaliteterne ved teater. Jeg vil opfordre alle til at følge med i vores arbejde, da vi kommer til at lave fede projekter, som du også kan opleve og være en del af.

Der skal også være tid til kaffepauser - selv som Teaterpilot.

Vækstlagsteaterfestivaler i Danmark

Navn: Scenoskop

By: Odense

Tidspunkt: Fredag den 11. til og med søndag den 13. april 2014

Festivallokaliteter: U-teater, Odense Teater - Værkstedsscene, Foyer og U-teater, Det Skrå Teater, Momentum Café, Momentum Teater, Teater 95B.

Antal medvirkende grupper/forestillinger i 2014: 17 grupper der tilsammen spillede 39 forestillinger (eller sceniske præsentationer).

Antal publikummer/udleverede billetter: 800 forhåndsreserverede billetter. Hertil kommer de publikummer, der bare mødte op og fik billet "i døren".

Navn: Vildskud

By: København

Tidspunkt: Onsdag den 13. til og med søndag den 17. august 2014

Festivallokaliteter: 5 scener - Relation, Jazzcaféen, Musikcaféen, Bastarden, HAUT - alle lokaliseret i Huset i Magstræde

Antal medvirkende grupper/forestillinger i 2014: 15 grupper der tilsammen spillede 40 forestillinger

Antal publikummer: Ikke oplyst

Navn: Quongafest

By: Århus

Tidspunkt: Torsdag den 13. til og med lørdag den 16. november 2014

Festivallokalitet: Godsbanen Aarhus, Skovgaardsgade 3, 8000 Aarhus C. Her spilles på flere forskellige scener.

Antal medvirkende grupper/forestillinger i 2014: 15 grupper, der alle spiller flere forestillinger

Antal publikummer: Antallet var ikke kendt ved Rampelysets deadline

Aprilfestivalen er som at springe på en hoppeborg

Vækstlagsgruppen Skank Zoo besøgte den store, professionelle B&U teaterfestival "Aprilfestivalen 2014", som et led i et samarbejde mellem DATS og Teatercentrum mhp. at give teatervækstlaget et konkret indblik i vejen frem mod - og vilkårene i - det professionelle B&U teatermiljø.

Vi ankommer i de mørke aften timer til Holstebro. Den lille by har forvandlet sig til en mærkværdig festivalstørrelse, med bannere svævende over gaderne og teaterfolk (et folkefærd, der altid kan kendes på lang afstand) spurtende, leende og larmende op og ned og ind og ud af bygninger og sideveje. Vi kan fra start mærke, at hele det her børn og unge univers foregår i en anden sfære, dog med mange ligheder til det surrealistiske univers, som er der hvor vi normalt leger. Vi beslutter, at vi må springe ud i at indsamle al den viden, vi kan, for på den måde kan vi måske forstå, hvad det er, de der Børn og Unge vil ha'. Vi kan måske endda snige så meget information ind under teatertæppet, at vi selv kan få lov til at lege med på legepladsen i fremtiden. Det virker, som om vi springer ind i oplevelserne på en hoppeborg. For lige som med alt andet teater, går det her op og ned, op og ned. Og ligesom

med alt andet teater, bliver der på den her hoppeborg set, hvem der kan hoppe højt, der bliver skubbet for at få mere plads, og der er nogle børn man hellere vil hoppe med end andre. Alt dette virker dog til at forbigå de "rigtige" børn og unge, der bare nyder kildet i maven, når klovnene hiver sin kazoo frem, eller pigen og drengen endelig bliver venner. Det er deres ansigtsudtryk, deres modtagelse, deres lyst til at hoppe lige ind i det og være "med" oppe på scenen, der giver os lyst til også at mase os ind og se, om vi kan hoppe lige så højt måske endda slå en kolbøtte på en hel ny måde. Det er dem, der får os til at lukke ørerne når "de voksne" taler om refusion, salg, og hvem der har det bedste uddannelsesmateriale.

Vi tager toget fra Holstebro mod København og véd, at de forestillinger, vi har set, og festivalen i sig selv, har givet os en rokketand, en der rokker så meget, at vi, måske endda før vi ved det, får blod på tanden. Vi strækker ud, varmer op, tager skoene af og forbereder os på, at vi måske også, når vi er modne (eller mere modne) til det, kan hoppe ind i højborgen af børn og unge teater - Aprilfestivalen, med 180 km/t.

Caroline Bliddal, administrerende leder og kunstner i Skank Zoo

Teaterkursus

Musikkursus

- for unge

28. juni til
3. juli 2015

på

Vostrup Efterskole

- Skole for Musik og Teater
Tarmvej 73, Vostrup
6880 Tarm
Tlf.: 9737 4188

E-mail:
kontor@vostrupefterskole.dk

www.vostrupefterskole.dk

Sommerkursuser for 14-18 årige

NEATA YOUTH I FINLAND

Neata Youth, Finland 2014

Af Louise Hiltmar. DATS' repræsentant i NEATA Youth

Neata Youth handler om hengivelse. Hengivelse til hinanden og vores forskelligheder. Samtidig handler det om ansvaret for at skabe, og om at gøre det i fællesskab.

I sommers mødtes 21 unge mennesker fra hele Nord-europa i Porvoo, Finland, for at afholde Neata Youth-workshop sammen. Dette skete i forbindelse med den store NEATA-teaterfestival, der skulle afholdes i Porvoo, ugen efter at NEATA Youth-projektet var startet. Udover at deltage i workshoppen i Porvoo, skulle NEATA Youth-deltagerne også forberede en lille visning til NEATA-festivalens åbningsarrangement, samt en arbejdsdemonstration, som skulle vises under festivalen.

Hver dag startede med, at vi fik undervisning af Elina Kilkku, som er uddannet instruktør og har en master i dramaturgi. Hun har arbejdet som både skuespiller, dramaturg, instruktør og dramalærer. Hver undervisningsdag havde vi et nyt emne inden for skabelsen af teater. Vi arbejdede skiftevis med udgangspunkt i rum, krop, følelse, lyd ol. Elina underviste os mest med afsæt i simple grundøvelser, der var med til at vise os,

hvor markant forskellen af produktet blev, alt efter hvilket af de forskellige temaer vi tog udgangspunkt i. For eksempel arbejdede vi en af dagene med rummet. Her var fokus på både hvordan, vi som skuespillere påvirkede arbejdet alt efter hvor, vi stod i rummet, og hvordan rummet i sig selv havde en indvirkning på, hvordan vi agerede. En anden dag arbejdede vi ud fra lydene på scenen. Her blev det meget tydeligt, hvor meget lyden var med til at skabe stemningen i teater-rummet.

Det mest interessante ved workshoppen for mig var dog det arbejde, vi lavede om eftermiddagen. Her fik vi lov at arbejde selv. Vi deltes hver dag ind i fire grupper med en instruktør på hvert hold. Herfra havde hver gruppe tre timer til at skabe en lille visning med udgangspunkt i det emne, vi om formiddagen havde udforsket med Elina. Visningerne lavede vi for hinanden, i slutningen af eftermiddagen. Det, vi skabte sammen de eftermiddage, var virkelig levende. Noget af det var også elendigt, men på en måde, hvor det stadig formåede at være ærligt. Når man kun har tre timer til rådighed til at skabe noget, der skal komme i nærheden af at ligne en forestilling, skal man virkelig kunne arbejde kreativt og, vigtigst af alt, være i stand til at sige 'ja' til hinanden. Det bliver et spørgsmål om at turde give sig hen, om at stole på de mennesker man arbejder sammen med og om at turde tage ansvaret - både selv og i fællesskab med de andre.

Et emne vi diskuterede på workshoppen var vores behov for at præstere. Jeg vil gerne have, at alt jeg laver, især med teater, er skide godt og gennearbej-

det. Det er bare tit sådan, at man i sin stræben efter det perfekte kvæler kreativiteten i sit arbejde. Det kan være fordi, man ikke får prøvet tingene af og annullerer det allerede inden, det overhovedet har fået plads. Det kan også være fordi, man er så kritisk mod sit eget materiale, at man aldrig føler, at det er færdigt. I det hele taget handler det om, at man kommer til at vurdere det, man laver frem for at opleve det. Man kan risikere, at tanken ødelægger impulsen, hvilket er noget lort, for det er som oftest impulsen, der gør teatret levende. NEATA Youth-workshoppen var virkelig en god øvelse for mig i at gå med det, der var, fordi vi havde så kort tid til at konstruere det. Man måtte bare sige "ja for helvede, så prøver vi det", ikke bare til ens egne ideer, men også til alle de andre. Det skaber et helt unikt teaterfællesskab at være i en sådan proces sammen. Fællesskabet blev også i høj grad styrket af, at vi var gode til at sætte ord på denne stræben efter det perfekte. Vi havde mange diskussioner om, hvordan det påvirkede vores arbejde. Det var ikke kun mig, der kæmpede med ikke at skulle præstere. Jeg tror, fælles for os alle var opdragelsen i at skulle være dygtig. Det kan virkelig være svært at slippe det behov, også selvom man tydeligt kan se, hvordan det hæmmer en. Jeg føler, at vi, især sidst på ugen, nåede et sted, hvor vi virkelig turde give os hen til processen. I løbet af workshoppen havde vi dog ikke kun fokus på teater. Hver aften havde vi "national evening", hvor hvert land skiftedes til at forberede noget, der kunne give de andre et indblik i deres lands kultur og traditioner. For eksempel smagte vi på hvalspæk fra Færøerne og Island, fik en lille snaps fra Danmark, holdt høstfest med Sverige, dansede estisk folkedans og fejrede

traditionelt litauisk bryllup. Alt det og meget mere var med til at skabe en større forståelse for, hvad vi hver især udsprang af. Ud over det var det også bare rigtig fint at kunne skabe små oplevelser for hinanden. Det gav et godt fællesskab i gruppen.

Ud over den teater- og kultur-mæssige erfaring hele NEATA Youth-projektet har givet mig, er jeg også kommet derfra med nye venskaber og med en kærlighed til nogle mennesker, min vej umuligt ville have krydset, hvis ikke det var for NEATA Youth.

Det er meget forskellige mennesker, der samles om projektet, ikke kun på grund af nationalitet, men også bare af den simple grund, at vi er individer med forskellige måder at se virkeligheden på. Den virkelighed er selvfølgelig også påvirket af de forskellige kulturer, vi er vokset op i. Præmissen for projektet gør også, at folk går ind i det med forskellige ambitioner. Der var flere, der, i fremtiden, ville arbejde professionelt med teater, men der var også mange, der ville noget helt andet. Der var både en, som skulle i bibellære og en anden, der læste kinesisk på en skole i Beijing. Men fælles for alle var, at de elskede at spille teater. Det er lige præcis det NEATA Youth handler om - nemlig at samle en gruppe unge mennesker fra hele Nord-europa, der alle elsker teatret og sammen finder en glæde i at fortælle historier, skabe stemninger og dele energi. NEATA Youth har, gennem kærligheden til teatret og nysgerrigheden for at forstå og sætte sig ind i andre mennesker, til formål at skabe broer mellem kulturer og nationaliteter. Når kernen graves frem, er vi alle i virkeligheden meget ens.

Diktaturet "Romeo og Julie".
Foto: Axel Gadegaard.

Hyleks "Kalak". Foto Knud Volsing.

GAS (Gløstrup amatør Scene) "Syndflod".
Foto: Knud Volsing.

"Impro-vis" "Så ligger man der". Foto: Axel Gadegaard.

Nivå Amatør Teater "Sightseeing"
Foto: Jette Thorsen.

TEATERFESTIVAL I RYSLINGE

MAS (Midtfyns Amatør Scene) "Den luft andre indånder".
Foto: Jette Thorsen.

DATS' Teaterfestival 2014 - i stemningsakter

Som medarrangør af dette års DATS Teaterfestival, stod vi, på Midtfyns Amatør Scene (MAS), med spænding og forventning, og med nerverne solidt plantet som en del af atmosfæren, klar ved åbningen af DATS' Teaterfestival 2014. Det er 10 år siden MAS sidst har været vært for festivalen, og jeg selv har kun været med i foreningen siden 2010, og kun deltaget i én enkelt Teaterfestival før.

1. akt - introduktion ...og dyrebare rekvisitter

Med en pakke cigaretter og en dårlig lighter som eneste rekvisit, mødte jeg fredag eftermiddag op i forsamlingshuset i Ryslinge. Ivrig efter at bidrage og spændt på, om flåden med frivillige kunne holde vand.

Det der mødte mig foran døren til forsamlingshuset, lignede til forveksling et hold amatører, der på ingen måde havde styr på hverken hovedrollerne eller hovedet på dem selv. Jeg måtte benytte mig af min rekvisit, sætte mig som tilskuer og overveje, om jeg skulle indtage en birolle eller stå lidt mere til som publikum. Der blev slidt og slæbt, slået græs og anlagt gangstier. Brygget kaffe og sat stole op. Ved et nærmere blik på det formodede kaos, gik det op for mig, at kaos det var det lang fra! Det var et velorganiseret og velfungerende spind af mennesker, der viste lige præcis hvilke elementer, der skulle indgå i hvilken akt, kendte deres roller og alle indgik i et ensemble af DATS og MAS i smuk forening. Teknikerne havde været i gang i over et døgn, og her tog konflikten sin form: En lastbil med teknik, var ikke kommet til den aftalte tid, og det var den forsinkelse, der var skyld i de panikslagne blikke, jeg kunne spotte. Vi var simpelthen bag ud, og der var flere som havde sprunget nattesøvnen over.

2. akt - konflikt ...eller mangel derpå

Rekvisitten blev hurtigt lagt til side, og erkendelsen overtog pladsen. Jeg sprang ind i spindet og smeltede sammen med foreningslivet. Med sikker og rutineret hånd førte DATS an.

Vi havde i planlægningen op til festivalen naturligvis, på papiret, fået styr på arbejdsfordeling, forplejning, det tekniske, overnatning og oprydning. Men jeg kunne se en fare og en konflikt i det skrøbelige med at arbejde med så mange frivillige.

3. akt - knude ... i maven

Kan jeg nu nå det hele? Jeg vidste at det ville blive en hektisk festival, som instruktør på åbningsforestillingen, medvirkende i en anden og kontaktperson for en tredje og med alle festivalvagterne oveni, hvornår skulle jeg så få tid til at se alle de fantastiske forestillinger? Flere af de garvede MAS' sagde kærligt, at det kunne jeg godt droppe. Sådan er det at være værtsby, sagde de. Jeg responderede med et skeptisk blik og tænkte mit. Så med en indædt vilje til at bevise noget andet, ville jeg nå at se så mange forestillinger som overhovedet muligt.

Jeg nåede til min ærgrelse kun sammenlagt at se 2,5 forestilling, og måtte kuet tilslutte mig de garvede og nikke genkendende - for nu havde jeg også prøvet at være vært, og nu vidste jeg bedre.

4. akt - løsning ...eller nærmere, forløsning

Amatørscenerne fra hele landet kom valfartende i en lind strøm og blev indlogeret i deres gemakker eller

klasseværelser. Hele Ryslinge og omegn vibrerede af en konstant dramatisk summen. Hele weekenden forløb uden de store konflikter, og de få der var, kom der hurtigt styr på. DATS præsterede en ledende og selvsikker tone, som spredte tryghed og tro på, at alt nok skulle lykkes.

Jeg havde ikke i min vildeste fantasi forestillet mig at frivillige foreningsmedlemmer kunne mønstre en sådan fællesskabsfølelse. Et sådan engagement. Et sådant nærvær!

5 akt - udtoning ...og refleksion

Med refleksion på dagsordenen og rekvisitten tilbage i hånden, flyder ord og sætninger som usammenhængende strøtanker:

Der var fælleskab, der var hyggelige samtaler, der var samvær, der var glæde, der var oplevelser, der var direkte kultur, der var samarbejde og fælles ansvar, og ikke mindst - så var der en overflod af lækkert teater! Det har jeg hørt fra andre i hvert fald.

Og når én af MAS ældste herrer på 75 år er den sidste, der går i seng efter festaftenen, så ved man, at mødet mellem mennesker og samværet om en lidenskab er langt, langt vigtigere end det, at give sig tid til at blive gammel.

At man kan forenes om foreningslivet og føle, at man er en del af noget større, noget betydningsfuldt - eller i hvert fald noget mindeværdigt, stod som den reneeste følelse da jeg, søndag aften kørte væk fra forsamlingshuset i Ryslinge.

Tanja Hartvig Rathe Frederiksen
Stolt medlem af MAS og DATS

7-kanten "Bremermusikanterne". Foto: Axel Gadegaard.

Teaterkatten "Kollision". Foto: Axel Gadegaard.

Anmeldelser

**Jette Bak – Drama og teater for børn og unge
- hvorfor giver det læring?**
Forlaget drama 2014

Omtale v. Marie Markvard Andersen

Jette Bak har skrevet en bog om drama og teater henvendt til lærere og pædagoger, der ønsker at vide mere om, hvordan de kan inddrage drama i deres arbejde med børn og unge. Bogen giver en fin teoretisk indførelse i de sociale og pædagogiske teorier, der understøtter argumenterne for drama og teater som et vigtigt led i børns udvikling og hverdag. Derudover fungerer bogen som en oversigt og velegnet opslagsbog over en lang række af de kompetenceområder, som drama i institutionerne kan være med til at styrke for børn og unge. Det gælder f.eks. social interaktion, samarbejdsevner, sprog og kommunikation, kognitive evner, abstrakt tænkning og kreativitet. Udover en præcis redegørelse for, hvordan drama og teater kan være med til at styrke disse områder, inddrager Jette Bak konkrete og brugbare eksempler på øvelser, der kan bruges i undervisningen indenfor hvert område.

Jette Bak har i bogen spredt sig bredt, og inddrager i bogens mange afsnit en lang række kompetenceområder, samtidig med at hun redegør for mange af de forskellige dramatiske udtryksformer og metoder, man som underviser kan arbejde med. Med præcist og sagligt sprog understøtter hun dramafeltets relevans for hvert enkelt kompetenceområde med relevant teori samt konkrete øvelser og eksempler.

For mere erfarne teaterfolk vil der nok ikke være meget nyt under solen, da Jette Bak primært holder sig til klassiske dramaøvelser og en traditionel dramapædagogisk tilgang til drama og teater. Men med en omfattende og ambitiøs bredde i stoffet, er det lykkedes forfatteren at skabe en meget velstruktureret og konkret anvendelig håndbog, der stærkt anbefales som introduktionsbog til lærere og pædagoger, der har interesse for dramafeltets mange muligheder. Derudover anbefales bogen også stærkt til alle, der savner stærke argumenter for teater og dramas potentiale som læringsredskab.

**Lamper, styringer, dæmpere,
stativer, pærer, kabler og stik mm.**

Scan QR koden og få 10% rabat på www.bjlys.dk, eller indtast koden: "rampelyset14" i Kampagnfeltet.

Rabatten er gældende indtil 1. februar 2015 og gælder ikke tilbudsvare.

Boffekobbelvej 9 * 6400 Sønderborg *
Tlf. 74 48 52 58 * info@bjlys.dk * www.bjlys.dk

Magiens huse

Danske teatre gennem 300 år
af Alette Scavenius
Fotos af Kurt Rodahl Hoppe
Udgivet af Strandberg Publishing

Omtale v. Peter Rafn Dahm

Magiens huse er et rigtigt "coffee table" pragtstykke på næsten 500 smukt opsatte og gennemillustrerede sider. Men hvorfor udgive en bog om teatrets huse? Alette Scavenius svarer selv: "En teaterforestilling begynder der, hvor man runder hjørnet til torvet... og i samme øjeblik får øje på det magiske hus, hvor teatrets liv udspiller sig... Da forbereder sindet sig på det, der skal ske..."

Og bogen er vitterlig en fascinerende opdagelsesrejse rundt til – og i – 44 teaterhuse. Ofte markante bygninger der, historisk og for manges vedkommende stadigvæk, lægger arkitektur og rum til – og selv "besjæles" af teatrets magi. Og gør det i en grad, der både afspejler og udstiller teatrets sammensatte intention, som iflg. Scavenius er "lige dele politisk, lige dele kunstnerisk, lige dele rituel".

Den grundige og indsigtfulde tekst og de mange, lige dele informative og stemningsmættede, billeder – formår tilsammen at trække læseren ind i den teatrets "tryllekreds" det hele handler om:

At teatret op gennem historien har grebet mennesker i dén grad, at "dets bolig" skulle være byens kulturelle vartegn og stolthed, som man har tildelt byens bedste beliggenhed. At det lokale teater ofte har været et produkt af "teatergalskab", hvor hele byer har stræbt og kæmpet for at rejse de nødvendige midler. At man har hyret de dygtigste arkitekter og håndværkere og har afholdt euforiske indvielsesfester, ofte over flere dage. Og at man efterfølgende har befolket teatret både med egne dilettantudfoldelser og med professionelle turnéteater-besøg fra ind- og udland.

Fortællingerne om "Magiens huse" er selvfølgelig arkitekturhistorie, men også mere end det. Vi møder i

lige så høj grad "de mennesker, som hver især repræsenterer både danmarkshistorie, kulturhistorie, teaterhistorie og personalhistorie". Både teatret og dets huse handler jo om mennesker, og derfor er det også oplagt, at der bliver sat ansigter på historien.

Fordi omdrejningspunktet er "huset", de fysiske rammer omkring teatret, både æstetisk og funktionelt, tilbyder bogen en interessant og anderledes indgang til teaterhistorien. Med appel til de mange teatermennesker, der ikke selv står på scenen, men beskæftiger sig med alt det, der foregår bagved og udenom. Og ikke mindst med appel til alle de, der interesserer sig for, hvordan hele teatret fungerer som en åndelig og materiel – kunstnerisk og teknisk – helhed.

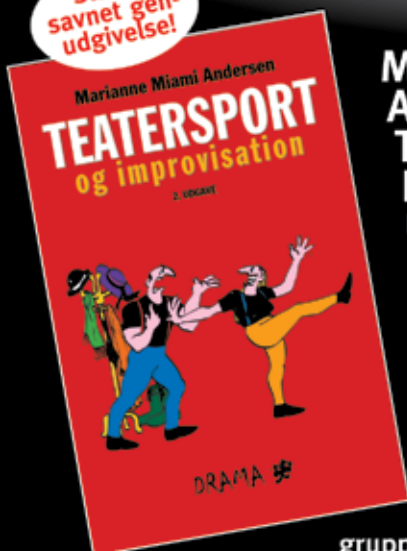
Interessant i Rampelys-sammenhæng er, at bogen også fortæller dansk amatørteaterhistorie, idet mange af teaterbygningerne skyldes de dramatiske selskaber og klubber, befolket af lutter teateramatører, som opstod i selv mindre byen fra det sene 1700 tal og frem.

Om disse lokale teatres betydning skriver Scavenius, at de var steder "...hvor borgerne mødtes, og hvor de – helt i tråd med oplysningstidens idealer – kunne tilegne sig begreber om frihed, lighed og dannelse, som kunne understøtte dem i deres stillingtagen til samfundet og statsapparatet". Det er jo idealer man stadig kan lade sig inspirere af – i amatørteatret, såvel som i det professionelle teater.

En lille slutbemærkning. Bogen lader sig fint anvende som inspiration, hvis man som lokalt amatørteater går med renoverings- eller ombygningsplaner. Prøv f.eks. at studere farvevalget i de mange teatersale, der med al ønskelig tydelighed dokumenterer, at der findes mange alternativer til sort.

DRAMA

Stærkt
savnet gen-
udgivelse!

Marianne Miami Andersen TEATERSPORT OG IMPROVISATION

Kodeordene for teatersport er fantasi, kreativitet, nærvær, samarbejde og improvisationstalent. Teatersport er et elsket begreb på de skrå brædder, og det går i al sin enkelhed ud på, hvem af de konkurrerende teatersports-

grupper, der skæggest og mest

fantasifuldt improviserer over et stikord

eller en sætning fra publikum.

Det kan for eksempel være et jalosimord spillet baglæns. En scene fra et romanblad opført i Lars von Trier-stil. Klodshans på volapyksprog. 'Det første kys' opført som ballet ...

En pianist akkompagnerer løjerne og publikum kan ved tilråb, håndsoprækning, tilkastning af roser eller våde svampe give deres uforbeholdne mening om den bedste - eller værste - præstation til kende. Marianne Miami Andersen har her skrevet en håndbog i teatersport, om hvordan man lærer kunsten at improvisere trin for trin, hvordan man lærer at samarbejde indenfor sin gruppe, hvordan man lærer at kaste sig ud i det - og lande på benene. Teatersport er hurtigt, krævende, selvudviklende, afsindigt sjovt - og slet ikke så svært som man skulle tro. Teatersport er lige sjovt, om det dyrkes på amatørplan eller i mesterskabsklassen.

Bogen har længe været udsolgt i førsteudgaven, nu har du chancen for at få den nye udgave.

134 sider, illustreret med tegninger
af Gunhild Rød, 198,- kr.

Allan Lauridsen ET LIV PÅ SCENEN

- uden at blive set

En livsbekræftende beretning om at gå sin lykke i møde i det scenekunstneriske bagland - om samarbejdet blandt dem der skaber scenekunsten, om ensemblefællesskabet, udfordringerne og udviklingen på en række markante danske teatre.

I stemningsbilleder beskriver Allan Lauridsen processen fra at være benøvet og ydmyg tilskuers til Skolescenens forestillinger, fascineret af oplevelser og udsyn, til selv at være med til at skabe de kunstneriske udtryk på de store professionelle scener.

Bogen handler om livet bag kulisserne på nogle af landets største teatre - om nationalscenen, der gik ud af sit gode skind - om organisationen og organismen - om den evige proces med forandringsledelse - om store personligheder i følelsernes vold - om generøsitet, respekt, mod og empowerment.

173 sider,
illustreret,
indbundet
248,- kr.

NYHED!

Vidste du at DRAMA hvert år udgiver 30-35 nye, overvejende danske, skuespil?
Se mere på dramashop.dk, hvor du også kan tilmelde dig vores nyhedsbrev.

FORLAGET DRAMA

- webshop
Jernbanegade 5
6230 Rodekro
Tlf. 70 25 11 41
Fax 74 65 20 93
drama@drama.dk

DRAMA

Bestil bøgerne på
WWW.DRAMASHOP.DK

TEATERHJØRNET

Butik
Vesterbrogade 175
DK-1800 Frederiksberg C
Tlf. 70 25 11 41